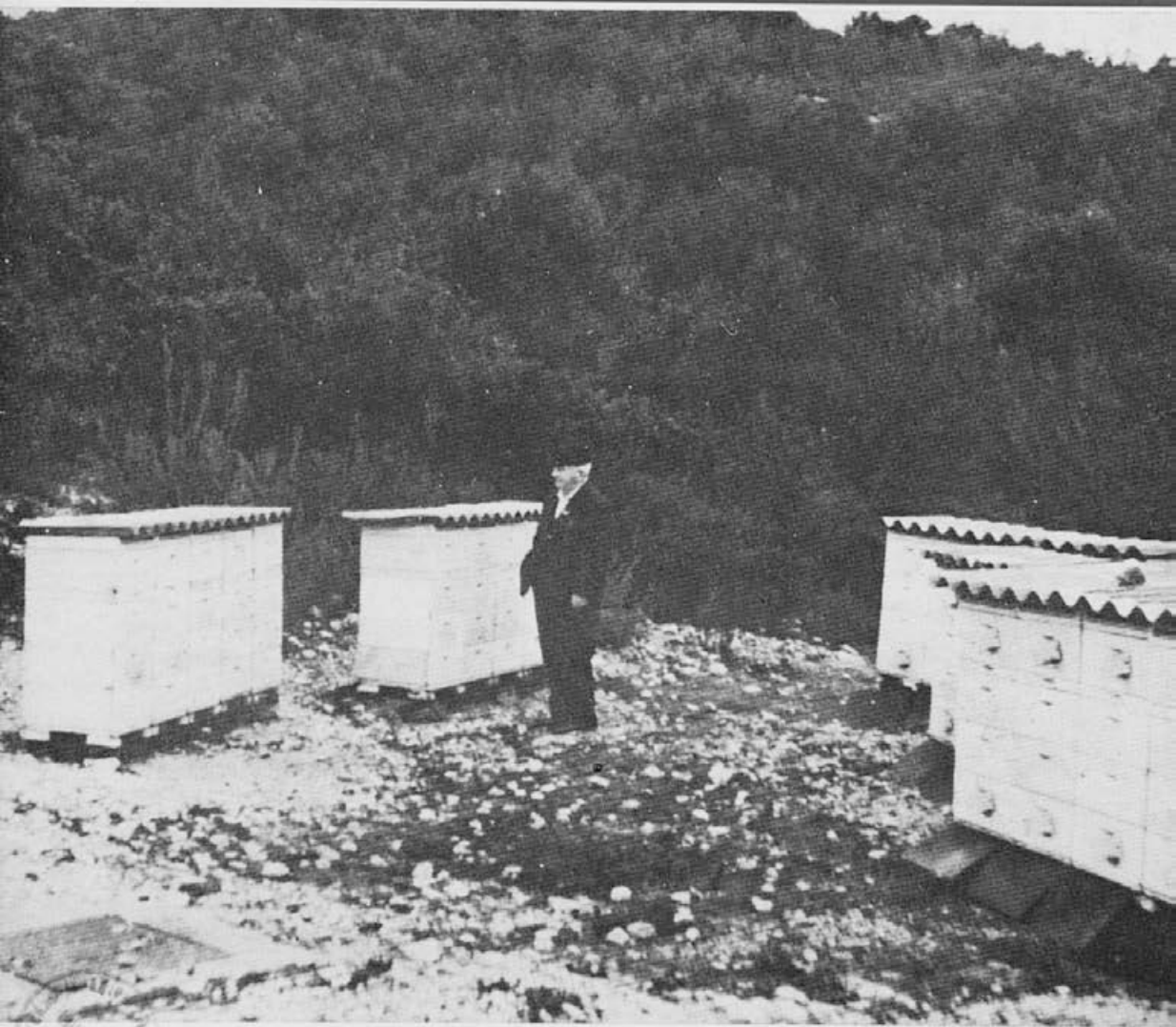

slovenski čebelar

12

Letnik LXXXV — Leto 1983

slovenski čebelar

SLOVENSKI ČEBELAR
GLASILO ČEBELARSKIH
ORGANIZACIJ SLOVENIJE

št. 12 1. december letnik 85

VSEBINA

Andrej Petelin: Pred občnimi zbori	321
Jože Bregar: Čebelarjeva opravila v decembru	323
Ludvik Klun: Razstava sodobne čebelarjeve opreme na 29. kongresu Apimondije	324
Svetozar Rakita: Kontejner »Kozara« za prevozno čebelarstvo	329
Tone Šercer: Razmišljanja in spoznanja ob mojem čebelarjenju z varozo	331
Ivan Esenko: Izvedba čebelnjaka za nakladne panje	337
Minka Zupančič: V občini Krško bijemo odločen boj proti čebeljim boleznim	338

IZKUŠNJE NAŠIH ČEBELARJEV

Ivan Krajnc: Med'co pridelajte sami	340
Jože Grabrijan: Kako smo v letu 1983 čebelarili kočevski čebelarji	340

IZ DRUŠTVENEGA ŽIVLJENJA

Pravila ZČDS sprejeta dne 26. 3. 1983	342
Urednik: Poročilo s sedme seje IO ZČDS	348
Marjan Zalokar: Obisk francoskih čebelarjev na Bledu in okolici	349

OSMRTNICE

BILTEN MEDEX

Aleš Mižigoj: dipl. oec.: Svetovni sejem »ANUGA«	I
Muhič, Esenko: Izboljšava LR panja	II
Olga Bahar, dipl. farm.: Čebelji pridelki tako in drugače	II
Boris Slavec: Boni za pogonsko gorivo	III
Obvestilo	IV

CONTENTS

A. Petelin: Before the General meetings	321
J. Bregar: Beekeeper's occupations in December	323
L. Klun: The Exhibition of the modern beekeeping equipment at 29th Congress of Apimondia	324
S. Rakita: Container "Kozara" for transporting beekeeping	329
T. Šercer: Considerations and perceptions at my beekeeping with varroa	331
J. Grabrijan: How beekeepers from Kočevje have kept bees in the year 1983	340
I. Esenko: The accomplishment of a bee house for LR hives	337
M. Zupančič: In the Krško region we are determined to fight against bee diseases	338

OUR BEEKEEPER'S EXPERIENCE

J. Grabrijan: How beekeepers from Kočevje kept bees in the year 1983	340

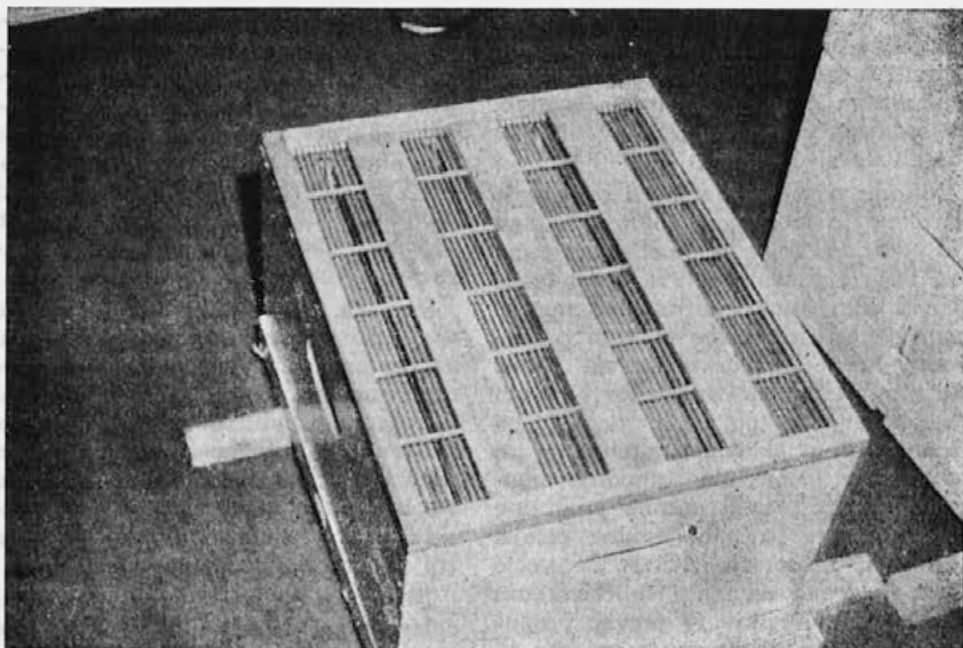
FROM THE SOCIETY LIFE

Regulations of ZČDS adopted 26 March '83	342
Editor: Report from the 7th session of the Executive Council of ZČDS	348
M. Zalokar: The visit of French beekeepers at Bled and its surroundings	439

MEDEX BULLETIN

A. Mižigoj: The world fair "ANUGA"	I
B. Slavec: Coupons for petrol	III
Muhič, Esenko: The improvement of LR bee hive	II
O. Bahar: Beekeeping products — this and the other way	II
Notice	IV

Slika na naslovni strani: Nakladni panji s paletami na otoku Hvaru.
(Foto: O. Primožič)

PRED OBČNIMI ZBORI

ANDREJ PETELIN

V prihodnjih tednih in mesecih bodo dajale čebelarske organizacije obracun svojega dela za preteklo leto in sprejele načrt dela za leto 1984. Gre za odgovorno nalogo, s katero utrjujemo organizacijsko povezanost in demokratično upravljanje čebelarskih organizacij.

Vsi društveni organi morajo skrbno pripraviti poročila, ki bodo prikazala celotno dejavnost čebelarskih družin, društev in zvez. Večina organizacij ima pokazati marsikaj, kar so napravile na področju izobraževanja, pri vključevanju novih članov, pri čebelarskem naraščanju — v krožkih, pri zdravstveni zaščiti, boljšem čebelarjenju itd. Imele so številna predavanja, usposabljanje mlade čebelarje, uspešno vodile skupno z veterinarsko službo zdravstveno varstvo, predvsem pri zatiranju varoze in podobno. Žal imamo še družine in društva, ki jim

je edino društveno opravilo sklicanje občnega zbora in pobiranje članarine. Seveda pa je to premalo za uspešno društveno življenje.

Z veliko odgovornostjo je treba pripraviti načrte dela za leto 1984. To naj bo tudi osrednja točka na občnih zborih. Ne gre za lepo oblikovane pisane besede, ki bodo uresničene ali pa tudi ne. Gre za stvaren načrt, ki bi usmerjal društveno življenje vse leto. Opozorili bi samo na nekatere najpomembnejše naloge. Ni potrebno posebej poudarjati, da je treba opraviti v skladu s pravili volitve odborov, če jim je potekel mandat. V odborih naj bodo najbolj delovni člani, ki bodo zares dovolj skrbeli za svojo organizacijo. Ponekod je treba tudi pomladiti naše odbore in vključiti vanje več čebelark, ki jih v društvih skoraj ni. Posebno je treba poskrbeti za pridobivanje novih članov. Pomembno je,

da so v letu 1983 naše organizacije vključile preko tisoč novih članov. Zastaviti si moramo za cilj, da pridobimo slehernega čebelarja v naše članstvo. V sedanjih razmerah bodo vzdržali le organizirani čebelarji.

Skoraj odveč je omenjati prirejanje strokovnih predavanj, tečajev, izletov in podobno. To je že desetletja vezano na našo organizacijo. Pri naših čebelarjih odkrivamo zelo različno znanje, zato je še težji izbor takšnih predavanj, ki bodo zadovoljila vse člane. Imamo veliko novih članov, mladih čebelarjev, ne po letih, temveč po znanju. Zato je veliko zanimanje za začetniške tečaje. Za prihodnjo sezono bomo pripravili enotne programe za začetnike in nadaljevalne tečaje. Program pripravlja ZČDS. Se večjo skrb je treba nameniti čebelarskemu naraščanju. Marsikje so preveč prepuščeni le požrtvovalnemu mentorju, ki ne zmore vedno vsega dela, premalo pa so krožki vključeni tudi v celotno društveno dejavnost.

Izredno pomembno vlogo pri strokovnem in organizacijskem zavedanju čebelarjev ima tudi naše glasilo Slovenski čebelar. Razširiti moramo preozki krog piscev z raznih območij Slovenije. Imamo dosti čebelarjev, ki marsikaj vedo in bi lahko seznanili s svojimi izkušnjami in razmišljanji tudi druge čebelarje. V čebelarskih organizacijah naj bi določili tudi dopisnike, ki bi pisali v Slovenski čebelar o društvenem življenju.

Še bolj resno je treba zastaviti naloge o zdravstvenem varstvu čebel. Varoza se je razpasla domala povsod. Širijo se tudi druge kužne bolezni čebel. Mnogo organizacij ima skupno z veterinarsko službo vzorno urejeno zdravstveno varstvo. Največ dela opravijo čebelarski pregledniki. V zadnji zimski sezoni je opravilo tečaje za preglednike okoli 600 čebelarjev. Žal nekateri zadržujejo svoje znanje le v svojem čebelnjaku. Tudi nekatera društva na bolj ogroženih

območjih niso opravila svojih dolžnosti. Zgledujejo naj se po tistih, ki imajo vzorno urejeno zdravstveno varstvo. Nimajo kaj razmišljati in se tolažiti, da pri njih ni varoze. Ko bodo ostali brez čebel, bo zanje prepozno.

V načrtih ne bi smelo manjkati vzreje boljših čebel, odbire matic in podobno. Tudi priprava pašnih katastrov naj bo v naših načrtih.

Skratka, naši načrti naj zajemajo vso našo dejavnost v takem obsegu, kot ga zmoremo. Čebelarimo v težavnih razmerah. Cene čebelarski opremi in repromaterialu skokovito naraščajo. Težavna je oskrba s sladkorjem in pogonskim gorivom. Zato moramo smotrno čebelariti in pravočasno preskrbeti npr. sladkor takrat, ko je na voljo in ne čakati do zadnjega.

Nikjer ne bi smeli pozabiti izvoliti delegate za občinske in medobčinske zveze, kjer obstajajo, in delegate za skupščino ZČDS. Za skupščino Zveze čebelarskih društev Slovenije izvolijo delegata vsa registrirana društva in družine. Na posameznih območjih jih je veliko. Zaradi pocenitve stroškov se lahko odločijo za skupnega delegata, ki bo imel na skupščini toliko glasov, kolikor organizacij bo zastopal.

Po novih pravilih bomo na prihodnji skupščini izvolili tudi IO ZČDS. Po 27. členu pravil, ki so objavljene v tej številki Slovenskega čebelarja, kandidirajo regije za člane IO določeno število kandidatov. Vse regije bodo zastopane v novem IO. Odveč je še posebej poudarjati, da naj bodo kandidati, bodoči člani IO, voljni delati in prevzeti tudi naloge v posameznih komisijah.

O gornjih in tudi drugih vprašanih je tekla beseda na novembrskih regijskih posvetih, ki smo jih opravili pred občnimi zbori. Imamo dobro voljo in tudi druge pogoje, da uspešno opravimo občne zборе in pripravljene vstopimo v novo leto, ki naj nam bi prineslo večjo čebelarsko bero, kot jo je zadnje manj ugodno leto.

ČEBELARJEVA OPRAVILA V DECEMBRU

JOZE BREGAR

December je mesec popolnega mirovanja čebel. Zelo redko se zgodi, da se lahko spreletijo, pa še takrat jim hladni zrak lahko bolj škodi, ker otrple popadajo pred panji na tla. Te so izgubljene. Ponekod čebelarji ob sončnih dnevih, ko je zrak hladen, poizkušajo zavarovati pročelja panjev, a širše se ta ukrep ni uveljavil. Čebelar naj v tem mesecu v nobenem primeru čebel ne moti. Odpade prav vsako delo v čebelnjaku ali okoli čebelnjaka, ki bi lahko čebele na kakršenkoli način motilo.

Zdaj bo imel čebelar delo drugod. Pripravljaj bo vse potrebno za naslednje leto. Pripraviti je treba okvirje, očistiti, razkužiti in popraviti prazne panje, pregledati je potrebno opremo in jo primerno uskladiščiti.

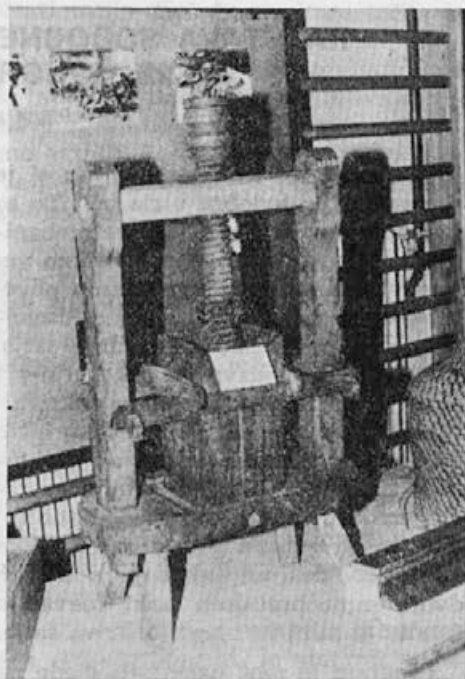
Pogostokrat čebele lahko zmotijo tudi ptice, ki trkajo po panjih in iščejo mrtvice. Čebelar bo v primerni oddaljenosti od čebelnjaka postavil ptičje krmilnice z ustreznim krmom in tako zvalil ptice drugam. Seveda s tem ne sme pretiravati. Tiho lahko tudi odstrani mrtvice z brad, da ptice tam ne bodo imele kaj iskati.

V tem času se mnogi čebelarji ukvarjajo s kuho voščin. Čeprav smo o tem že spregovorili, pa bi morda kot zanimivost in hkrati tudi v spodbudo za eksperimentiranje opisali pridobivanje voska po mrzlem postopku.

Voščine je potrebno najprej zdrobiti. Drobci naj nikakor ne bodo večji kot 3 mm. Stresemo jih v mlačno vodo in dobro premešamo ter vse skupaj postavimo na hladno, po možnosti na mraz, da zmrzne. Potem vse skupaj spet postavimo na toplo, da se počasi taja. Drobci srajčk se bodo napili vode in pod vplivom mraza se bodo ločili od voščenih drobcev. Drobci srajčk se bodo usedali na dno, voščeni drobci pa bodo plavali na površju. Seveda to ne bo tako že po enkratnem zmrzovanju,

ampak moramo zmrzovanje ponoviti vsaj petkrat. Voščene drobce nazadnje z zajemalko pobereemo in precedimo skozi gosto tkanino in čisto nazadnje po znanem postopku vosek pretopimo in počasi ohladimo, da dobimo kolač. Po tem postopku naj bi bil odstotek pridobljenega voska podoben drugim domačim postopkom in tudi kvaliteta voska naj bi bila podobna. Morda je način ustrezen za mala čebelarstva in morda se bo kdo odločil in ga preizkusil. Po vsej verjetnosti je pri takem načinu manj umazanije v domači kuhinji in manj sitrosti.

Pozimi se bo društveno življenje čebelarjev spet gotovo zelo razmahnilo. Za razgovore in predavanja si bomo izbrali teme o tem, kar nas je v tem letu najbolj žulilo. Najbrž bo potrebno še velikokrat govoriti o čebeljih

Stara preša za stiskanje voščin je zanimivost vsake čebelarске razstave

boleznih in predvsem o našem najhujšem sovražniku. To je še vedno varoa. Vsekakor bo potrebno izmenjavati izkušnje in se organizirati za pomlad. Prav gotovo pa bo potrebno že zdaj vse pripraviti za poznavanje predpisov v zvezi z boleznimi. Najbrž ga ni, ki bi trdil, da so ti predpisi popolni in da nas že ravnanje po njih lahko obvaruje pred težavami. Kakršni so, takšnih se moramo držati in jih izpolnjevati. Ne moremo se izgovarjati na njihovo nepopolnost. Naj nam ne bo žal časa ob zimskih večerih, ko se bomo s to problematiko seznanjali. Obrestovalo se bo naslednje leto.

V tm času bo čebelar našel dovolj časa, da bo svoje čebelarjanje v preteklem letu temeljito in vsestransko analiziral. Ugotovil bo svoje napake in svoje odlike in predvsem svojo čebelarstvo rentabilnost. Male čebelarje ljubitelje ta plat čebelarjenja seveda manj zanima, večji pa bodo

prav gotovo želeli tudi s stališča rentabilnosti temeljito analizo in seveda tudi čim večjo rentabilnost. Pri tem bodo ugotovili, kaj je bilo narobe in kaj je bilo pri njihovi tehnologiji dobro. Izdelali si bodo lahko načrt za naslednje leto. Vsekakor bo potrebno bolj misliti tudi na rentabilnost in na intenziviranje čebelarjenja, ker nam v tem obdobju najbrž situacija ne dovoljuje porabe našega dela in sredstev v nekaj, kar se ne obrestuje. Končno pa moramo vsi skupaj že vendar ugotoviti, zakaj v naši deželi, za katero tako pogostokrat slišimo, da ima za čebelarjenje izredno ugodne razmere, pridelamo samo polovico medu, ki ga porabimo in smo pri tem vezani na uvoz. Najbrž bomo morali najti vzroke za tak položaj.

Prav ob koncu nam seveda ostane še, da si v novem letu zaželimo uspešno delo in vesel ter srečen prehod v novo leto.

RAZSTAVA SODOBNE ČEBELARSKE OPREME NA 29. KONGRESU APIMONDIE

INŽ. LUDVIK KLUN (nadaljevanje)

Med naprave za točenje medu si je mehanizacija dodobra utrla pot. To so pač opravila, ki jih je najlažje mehanizirati. Hkrati pa s tem prihranimo veliko vložene delo, kar znatno poveča gospodarnost čebelarjenja. Vzemi samo mehansko odkrivanje satja, ki je bilo do nedavnega ozko grlo pri točenju medu. S sodobnim odkrivalnikom satja gre odkrivanje tako hitro od rok, da nastane ozko grlo pri točilu. Zato je v sodobno »linijo« za točenje medu vključeno še dodatno točilo, ki ga krmari programator. Tako lahko en delavec oskrbuje s satjem dvoje samoobračalnih točil (navadno 6- ali 8-satnih) in hkrati odkriva satje.

Program je moč naravnati glede na konsistenco medu. Tako točilo iztoči delno eno stran pri majhnem številu

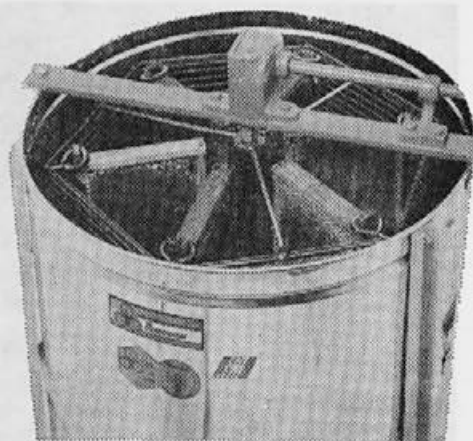
Samoobračalno točilo s programatorjem
(L. K.)

Kombinirano malo točilo (Thomas)

vrtiljajev, nato se ustavi, obrne sat in enako iztoči drugo stran. Nato pride glavno točenje pri srednjem številu vrtiljajev in na koncu »sušenje« satja pri velikem številu vrtiljajev. Ko je točenje končano, opozori signal delavca pri odkrivalniku, da je treba zamenjati satje v točilo.

Če je točilo radialno, se krmiljenje precej poenostavi. V to smer razvijajo točila predvsem Francozi (Thomas), ki so pri tovrstnih napravah vodilni v Evropi. Letos so spet pokazali precej novih konstrukcij, žal le s tehnično dokumentacijo, pa vendar. Poleg nove izpopolnjene programske enote BABYTRONIC je treba omeniti zelo zanimivo točilo za manjša čebelarstva, ki ga je moč sestaviti iz treh delov; to so: sod točila brez dna, nato cedilo, vse skupaj pa je vstavljeno na posodo za med. Točilo je dvosatno ali pa trosatno. Pogon koša je jermenični, in sicer je ročica za vrtenje na vrhu točila. Koš je preprost in zato cenen.

Nova tehnična rešitev za obračalno točilo (Thomas)

Vse sestavne dele posod je moč pritrditi med seboj s pomočjo spenjalk.

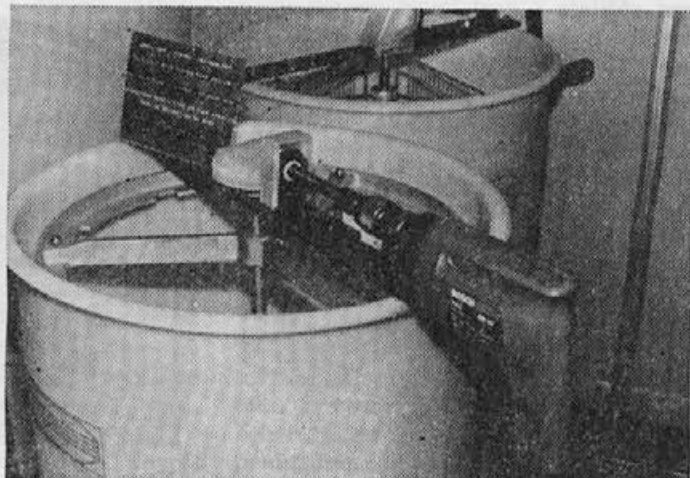
Thomas je presenetil še z eno novostjo, in sicer na področju samoobračalnih točil, pri katerih je prav mehanizem najtrši oreh in tudi najbolj podraži točilo. Koš francoskega točila je tako preprost, da bolj res ne more biti, saj je za obračanje satov potrebno le ležišče na dnu koša in gibljiva sponka v zgornjem delu, s katero pritrdimo satnik, ko je ta vstavljen v koš. Velja pa samo za satnike nakladnih panjev.

Predstaviti je treba še eno malo točilo, ki ga poganja hišni vrtalni strojek. Gonilo je izdelano tako, da pritrdimo na os vrtalni stroj ali pa podaljšek ročice za ročni pogon točila. Sod točila je iz standardne plastične posode, ki jo sicer uporabljajo za druge namene. Nedvomno so take cenene improvizacije lep primer varčevanja, hkrati pa dolgoročna naložba v čebelarja začetnika, saj mu trgovec s tem omogoči prebroditi začetne finančne težave.

Večji čebelarji si preskrbe programsko avtomatiko, ki jo dogradijo na stara točila in jih tako modernizirajo. Pogosto se zadovoljijo tudi s časovnim stikalom, ki ustavi točilo, ko je toče-

Edem o la prvi
Seri so
Vse

Malo točilo
s pogonom na
vrtalni strojček
(J. M.)

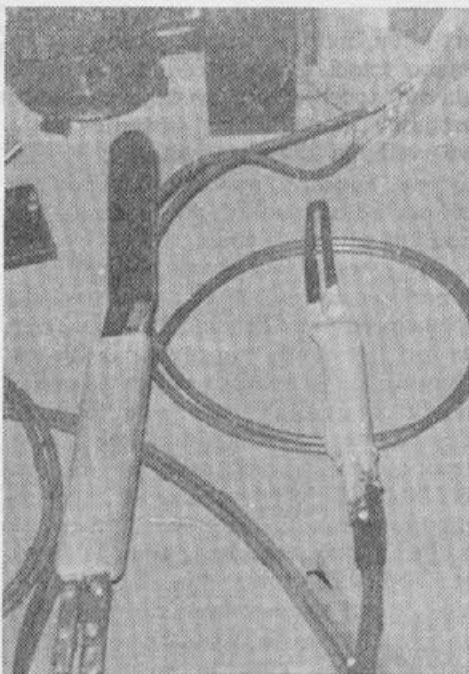
nje končano. To opremo so razvili vsi večji izdelovalci.

Med gonili za točila še vedno prevladuje klasični repulzijski motor z močjo 70 W za manjša točila (največ do 6 satov), potem pa sledijo močnejši

motorji 180 W in 500 W vhodne moči. Ta je za točila na 54 satov (radialna). Večja točila so večinoma opremljena z elektronsko regulacijo vrtljajev in zaviranja ob ustavljanju. Novejša točila so vsa opremljena s plastičnimi

Cedila za med (L. K.)

Električni noži z neposrednim ogrevanjem rezila

Zanimanje tujih
čebelarjev za
Medexovo opremo
(J. M.)

prozornimi pokrovi, da je moč kontrolirati izmetavanje medu in stanje satja.

Sod točila poskušajo uporabiti še v druge namene. Tako izdelujejo nastavke za mešanje sladkorne raztopine ali pa več vrst medu, ki jih pritrjujejo na električno gonilo namesto koša za satje. Pri strojnem odkrivanju satja je med drobci satja še precej medu, ki ga je treba bodisi stisniti v stiskalnici ali pa centrifugirati. Za centrifugo uporabijo sod točila, namesto koša za satje pa vstavijo poseben koš za pokrovce. Podoben je bobnu v pralnem stroju. Med iz pokrovcev odcedijo pri večjem številu vrtljajev (do 450 vrtljajev na minuto ali še več).

Odkrivalnika satja sta bila na razstavi samo dva, in sicer Mengerjev in Vedlinov; tega je razstavil Medex. Veliko zanimanje tujih čebelarjev za Medexov izdelek je popolnoma razumljivo, saj je odkrivalnik znatno cenejši od tujega. Ima en motor za pogon, medtem ko ima Mengerjev za vsak valj svoj motor. Predvsem pa so čebelarji zelo dobro sprejeli priročno izvedbo, saj so vsi sestavni deli stroja vgrajeni v kompaktno prenosno enoto, medtem ko je tuja konstrukcija vgrajena v posodo, pa je zato manj pripravna za prevoz.

Nova je Grazejeva izvedba odkrivalnika na ročni pogon, ki so ga sicer predstavili samo s prospektom, ima pa nedvomno določeno prednost, ker ga je moč uporabljati tudi tam, kjer ni na voljo električnega vira. Kljub ročnemu pogonu je odkrivanje zelo hitro. Po podatkih izdelovalca je sat odkrit v treh do petih sekundah. Graze ima tudi nov »rezkalnik« za strjen med.

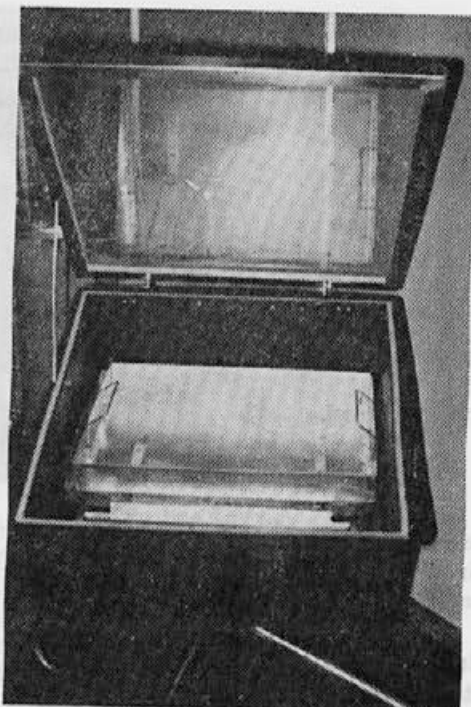
Zanimiv poskus odkrivanja satja so opravili Finci (Honen). Satje odkrivajo kar s plinskim plamenom. Avtor trdi, da je plamen zelo čist, da zelo malo presega temperaturo pri topljenju voska (63°C), da se samo 0,01 mm medu segreje ob odkrivanju sočasno z voskom. Seveda pa je za tovrstno odkrivanje potrebna praksa, da ne poškodujemo celic ob odkrivanju s plamenom.

Pri odkrivanju satja velja omeniti tudi novo vrsto nožev, ogrevanih neposredno z električnim tokom iz nizkonapetostnega transformatorja. Noži so oblikovani v obliki pentlje, ki je obenem rezilo noža. Skozi pentljo teče električni tok jakosti več amperov. Ker je nož priključen na nizko napetost nekaj voltov iz ločilnega transformatorja, je varnost zagotovljena kljub temu, da teče tok skozi rezilo noža.

Povečala se je ponudba manjših

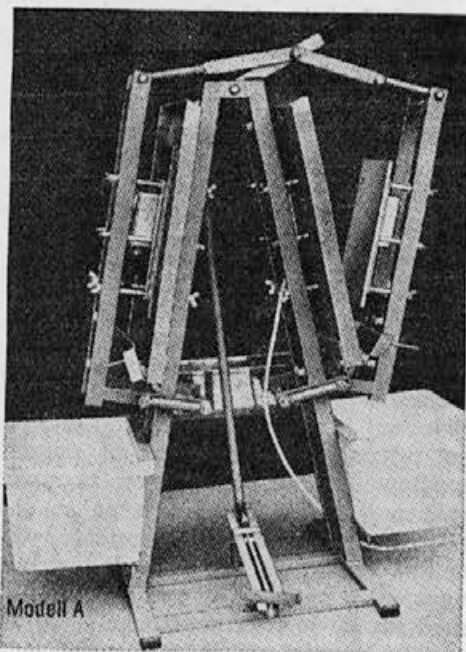
Namizni stroji za izdelavo satnic
firme TOM

Sončni topilnik iz poliuretana (L. K.)

strojev za izdelavo satnic. Tako kot na vsaki mednarodni razstavi čebelarstva opreme je tudi na tej razstavi svoje valjčne stroje naš rojak, ki nastopa pod firmo TOM iz ZDA. Njegove namizne stroje žene električni motor. Valji so oblečeni v bakren plašč in nato kromirani, da se satnice ne primejo valjev.

Nov stroj za topljenje satja je predstavil Frizt iz ZRN. V tehničnih podatkih najdemo nekaj zanimivosti, npr. toplotno ogrevana stiskalna plošča, ki ji lahko poljubno naravnamo temperaturo. Plošča je prevlečena s teflonsko oblogo, da lahko odstranimo ostanke, ki so netopljivi (srajčke, cvetni prah ipd.). WAKSOMAT izdelujejo v dveh izvedbah, to je z dvema ali eno topilno ploščo. Pred leti je tov. Mirko Pavlin iz Bele krajine preizkušal podobno pripravo za topljenje starih satov. Žal ostanejo pri nas nekatere dobre ideje neuresničene, ker zmanjka

Električni topilnik satov

časa in sredstev, saj je čebelarjem le pomembnejši med in drugi čebelji pridelki, inštitucij, ki bi jim bil razvoj opreme osnovna dejavnost, pa žal (še) nimamo.

Naj končam, kljub temu, da je še precej pomembnih novosti. Dodal pa bi ob tem rad to, da je bil obisk razstave hkrati tudi poskus, kako je moč čimbolj gospodarno izkoristiti čas in sredstva, da zberemo potrebne infor-

macije. Če ocenjujem obisk s te plati, sem popolnoma zadovoljen. Za poslikanje dveh filmov na razstavi, za ogled eksponatov in nabavo katalogov vseh pomembnejših razstavljalcev ter za najnujnejše konsultacije z razstavljalci je bilo potrebno natanko dve uri in pol. Tako nekako kot obiskovalcem nogometne tekme na Madžarskem, ki so jih v našem časopisju vrgli v isti koš kot nas čebelarje.

KONTEJNER »KOZARA« ZA PREVOZNO ČEBELARSTVO

SVETOZAR RAKITA

Prevoz čebel na paše je bil že od nekdanj eno najtežjih del pri čebelarjenju. Čebelarji so si vso zgodovino čebelarjenja prizadevali, da bi si to delo čimbolj olajšali, zato so čebele vozili z vozovi, z železnico in s tovornjaki. V zadnjem času pa vedno več čebelarjev predeluje tovornjake, avtobuse in prikolice v stalne prevozne čebelnjake.

Tudi sam sem razmišljal, kako bi najbolje rešil ta problem. Končno sem se odločil in s prijateljem čebelarjem sva s skupnimi močmi izdelala štiri kontejnerje po najini zamisli.

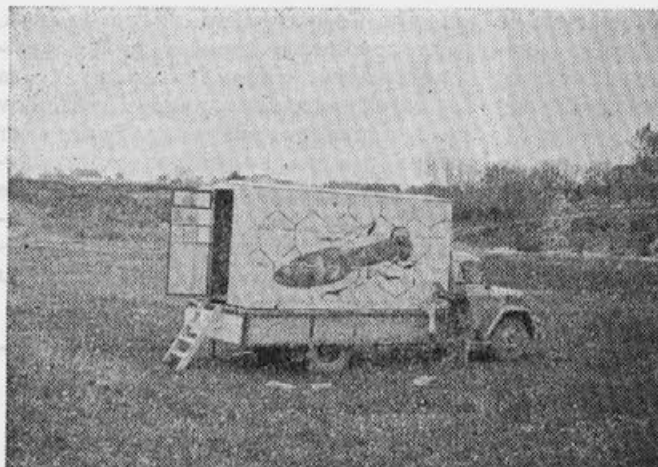
Odločila sva se, da bova v kontejner vgradila 52 AŽ panjev Gromove

mere. Zaradi boljšega izkoristka prostora in manjše porabe lesa sva v kovinsko ogrodje vgradila panje, ki so izdelani v obliki regala. To pa pomeni, da je vsaka stran kontejnerja enota, v kateri imajo panji skupne stranske stene, strope in dna. Kontejner ima štiri noge, visoke 100 cm; vanje so vgrajene dvigalke, s katerimi lahko dvignemo kontejner na višino 150 cm. Za to delo potrebujemo okoli 15 minut. Nato zapeljemo kamion pod kontejner in ga z dvigalkami spustimo, da sede na kamion, noge zložimo in odpeljemo.

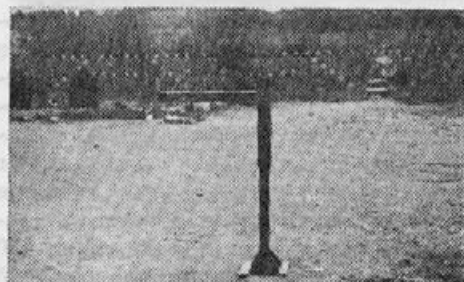
Kontejner je dolg 420 cm, širok 210 cm in visok 220 cm. Te mere omogočajo, da večina kamionov lahko za-

Pogled
na kontejner
med izdelavo
(S. R.)

Kontejner
»Kozara« med
pripravami
za prevoz
(S. R.)

Noga kontejnerja

pelje pod kontejner. V kontejnerju imam 54 AŽ panjev Gromove mere; od tega je 47 panjev AŽ dvanajstsatarjev, 6 panjev AŽ enajstsatarjev, 1

panj AŽ desetsatar na vagi in en dvanajstsatni polovičar. Skupno je v kontejnerju 1268 satov. Po sredini imam hodnik, ki je širok 95 cm; na koncu je okno, na začetku pa vrata s steklenim okencem. Celotna notranjost kontejnerja je prevlečena s stiroporom, debelim 1 cm. Prekril sem ga s pločvino iz aluminija. Tla sem naredil iz desk in prekril z linolejem zaradi lažjega čiščenja. Osnovno pri regalskem načinu izdelave panjev je, da je poraba lesa precej manjša, problem pa je v tem, da ne moremo prodajati vsakega panja posebej, ampak samo celoten regal. Prednost hitrega

Kontejner na
travniški paši
v Bosni, v ozadju
panji »pološke«
(S. R.)

transporta je znana že večini čebelarjev. Pri kontejnerju pa lahko tudi dobro izkoristimo prostor. Poleg tega lahko en kamion uporabljamo za prevoz več kontejnerjev. Lahko se združi več čebelarjev, ki imajo samo en kamion za prevoz; tako so stroški

manjši. Lahko pa imamo tudi kontejner s točilom, ki ga uporabljamo samo za točenje medu. Predlagam, da naj HP Medex organizira izdelavo takšnih kontejnerjev »KOZARA« in jih ponudi čebelarjem kooperantom kot obliko kreditiranja čebelarjev.

RAZMIŠLJANJA IN SPOZNAVANJA OB MOJEM ČEBELARJENJU Z VAROZO

TONE ŠERCER

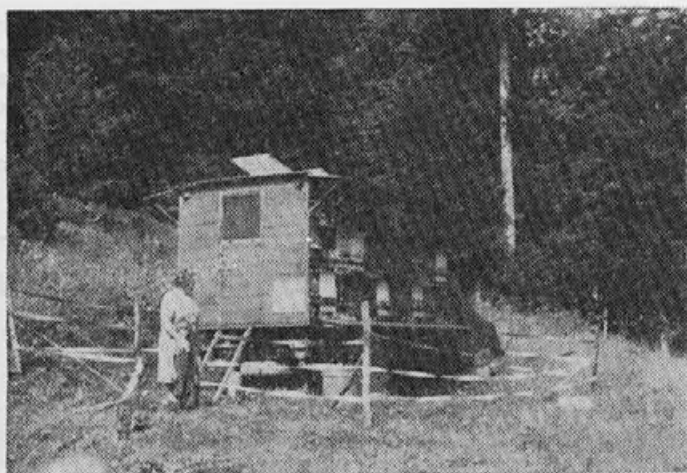
Čebelja bolezen varoza prinaša slehernemu čebelarju nešteto skrbi in novih problemov, s katerimi se prej ni srečeval. Sam se dobro spominjam dogodka, ko mi je pred dobrimi štirimi leti naš občinski veterinarski inšpektor povedal, kaj so ugotovili v vzorcu drobirja in mrtvic, ki sem ga poslal takrat na diagnostični pregled. Izvid je pokazal rahlo obolelost čebel za nosemo in kar je bilo najhujše — čebele so bile okužene z varoo. V svojih besedah je bil inšpektor poln razumevanja, vendar sem imel občutek, kot bi mi prišel izraziti neke vrste sožalje, še posebno, ker sem videl, da ob vsej njegovi pripravljenosti tudi sam ne ve, kako bi mi pomagal. Sledila je odločba. Meni in še dvema drugima našima čebelarjema, so določili obvezno zdravljenje čebel, zaporu pašnega okoliša in še marsikaj. To je bil tudi prvi primer okuženosti čebel za varoo v Sloveniji. Prvenstvo pa gotovo ni bilo prav nič prijetno, ker smo malokje našli na tisto tolikokrat opevano čebelarsko solidarnost in razumevanje. Bilo je mnogokrat, ravno nasprotno. Danes je to vse drugače, ko se ta zajedalec pojavi v tem ali onem čebelarstvu. Zato imamo že celo paleto dokaj dobrih zdravil in kar je še največ vredno, premagan je tisti prvi stres in nabrali smo si že dokaj obilne izkušnje v boju s to boleznijo.

Mislím, da ni potrebno posebej poudarjati, kako pomembno je, da so vsi čebelarji vključeni v svojo območno

čebelarsko organizacijo. V dobri organizaciji se laže med seboj dogovarjamo za razne naloge. S tem je zajet v izobraževanje širši krog čebelarjev, lažje je medsebojno prenašanje izkušenj, boljši je pretok informacij in tudi zaveza o delovanju vseh članov v smeri zdravstvenega varstva čebel je bolj trdna. Kaj koristi, če eden zdravi, njegov sosed, ki je zunaj organizacije in nepoučen, pa ne.

Čebelarski pregledniki, ki so v pretekli zimi obiskovali tečaje in se na njih primerno usposobili, so nam lahko v veliko pomoč. Pri nas pravzaprav tvorijo jedro komisije za zdravstveno varstvo čebel. Resda imamo precej veliko področje, saj je eno največjih v Sloveniji, ker zajema društvo tudi nekatere čebelarje iz Hrvaške; z zares dobrim sodelovanjem z veterinarsko službo delo v celoti zmoremo.

V tistih prvih začetkih smo se pri nas lotili zatiranja varoze z uporabo zelenega folbeka. Šercer pa je bil takrat edino znano zdravilo, pa tudi veterinarska služba ga je določila za zdravljenje. Da bi bil uspeh čim bolj temeljit, smo poizkušali marsikaj. Nekateri čebelarji so odvezli družinam zaležene sate in jih preložili v druge panje tako, da so najprej zdravili samo pašne čebele, med katerimi je bila tudi matica. Ko pa se je zalega polegla, so zdravili še te čebele posebej. S tako metodo, ki ni bila slaba, je pa z njo nekaj več dela, so skušali uničiti čim več zajedavcev takrat, ko v če-

Ze nekaj let
imam čebele
na tovarnjaku
(T. Š.)

belji družini ni zalege. Kljub obilici dela smo dosegli uspeh, vendar se je pojavilo drugo zlo. Pri uporabi folbeksa smo izgubili precej matic. Tisti čebelarji, ki so uporabljali nekoliko večjo dozo tega zdravila, pa so v več kot polovici panjev ostali brez matic. Sreča je bila, da smo zdravilo začeli uporabljati spomladi, ko je bilo izgube lažje nadomestiti. Danes vemo, da moramo družino pred plinjenjem nahraniti. Damo ji tri do pet decilitrov sladkorne raztopine, ali jo prej okadimo z gobo in jo tako vznemirimo, da se napije medu v lastni zalogi. Tako praktično ni izgub. Zelo dobro je vznemiriti družine tudi pri uporabi vseh drugih dimnih sredstev. Če se čebele namreč naužijejo hrane, niso več tako nervozne niti agresivne ter ni bojazni za izgubo matice.

Iz zagate nas je rešil obisk znanega avstrijskega strokovnjaka za čebelje bolezni dr. Breschka, ki nam je priporočal uporabo *timola* in pa iz posebnih gradilnikov izrezovanje zaprte trotovske zalege. Že pri uporabi folbeksa smo ugotovili, da vsi odpadli zajedalci ne poginejo, zato smo si izdelali posebne mreže za na podnico panja. Pod mrežo smo položili z vazelinom pomaščen papir. V ta namen lahko uporabimo vsako maščobo, saj čebele ne pridejo z njo v stik. Po-

membno je le, da maščoba ne vonja, ker to preveč vznemirja družino. Posebno moramo paziti, da ne bi uporabili maščobe, ki vonja po mandeljnem olju. Tega vonja čebele namreč ne trpijo. V pojasnilo naj povem, da nekateri čebelarji, ki čebelarijo v nakladnih panjih, uporabljajo mandelnovo olje za pregon čebel iz mediščnih naklad v plodišče, da pri točenju nimajo s čebelami toliko opravkov. Te mreže nad podnicami so bile enako uporabne pri zdravljenju družin s timolom. Seveda pa jih s pridom uporabljamo tudi pri zdravljenju z drugimi sredstvi. Zdravljenja varoze brez mrež na podnicah si praktično ne morem predstavljati. Nove, zlasti biološke metode zdravljenja, predvidevajo, da bomo imeli mreže v panju vse leto. Temu ustrezno je izdelan tudi novi 10-satni AŽ panj, ki ga je predlagala ZČDS. Sprejet naj bi bil kot standardni panj.

Proti koncu septembra, ko smo čebele že nahranili za zimo, smo dali za vrednost male čajne žličke (12—15 g) drobnih granulatov timola na namaščen papir pod mrežo na dno panja. Še bolje je, če timol položimo na stiropor, ker bolje izhlapeva. Tako smo čebele zazimili. Vso zadevo, skupaj z mrežami, pa smo iz panjev vzeli spomladi okoli 10. maja. V vsem tem času

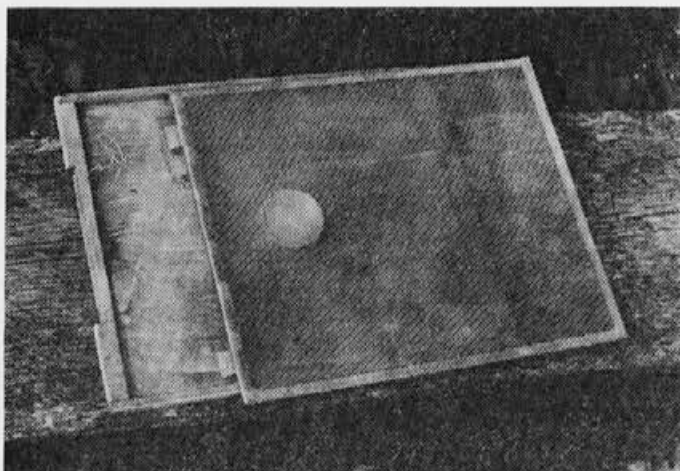
smo se čebelarji večkrat sestali in razmišljali o tem načinu zdravljenja. Bili smo skoraj nekoliko nestrpni. Brž ko je kateremu šinila v glavo kaka nova ideja, smo bili že skupaj, če ne v večjem številu, pa vsaj ožji krog tistih, ki smo bili najbolj prizadeti. Iskali smo podatke ali so hlapi timola lahki ali težki. Ker pa tudi pri tistih, ki naj bi to vedeli, nismo dobili ustreznega odgovora, smo se za drugo jesen odločili, da bomo količino timola, ki jo je treba dati v panj, delili na dva dela. Tako smo en del dali pod mrežo na podnico panja, drugo količino pa zgoraj na matično rešetko, zavarovano tako, da je timol lahko dobro izhlapeval, vendar čebelar ni bil dostopen. To smo storili za vsak primer; če so hlapi lahki ali težki, timol mora narediti svoje. Rezultat je bil dober. Odpadlo je še več zajedalcev kot prejšnje leto. Računali smo tudi s tem, da je odpadlo nekaj več zajedalcev tudi na račun večje okužbe. To je bilo razvidno še posebej iz analiz, ki nam jih je skrbno pripravljala dr. Breschko. Analize so naredili na spomladanskem in jesenskem odvzemu živih čebel in drobirju. Timol se je torej dokaj dobro obnesel, čeprav je njegovo delovanje pogojeno z ustrezno temperaturo. Uspešno deluje v jeseni, dokler temperatura ne pade pod 10°C , in pri približno taki temperaturi spomladi. Ko pa se v mesecu maju ozračje že precej ogreje, ravno tako pa se z razvojem čebelje družine dokaj dvigne temperatura v panju, moramo timol odstraniti, ker je njegovo izhlapevanje preobilno. Strokovnjaki trdijo, da pri 27°C timol že toliko izhlapeva, da bi lahko nevarno vplival na razvoj čebelje družine. Verjetno pa bi imel svoj vpliv tudi na kakovost medu. Pri zdravljenju čebeljih družin s timolom, kot smo ga izvajali pri nas, nismo opazili nikakršnih negativnih pojavov niti pri razvoju čebeljih družin niti pri kakovosti medu. Seveda pa mo-

ram poudariti, da so bile to le laične ugotovitve.

Ves čas, ko smo uporabljali timol, smo, zlasti v mesecu maju in še v juniju, izrezovali trotovsko zalego iz gradilnih satov. V letu 1981, ko je na Kočevskem hoja izdatno medila vse tja v september, sem imel v svojih panjih ves čas gradilnike in moram reči, da so jih matice, z malo izjemami, neprekinjeno zalegale. To je tudi vplivalo, da je bila jesenska analiza okužbe z varoo sorazmerno majhna. Okužba se je v večini panjev gibala od 1,8 % do največ 16 %. Izjema je bil le en panj, in to s 50 % okužbo. Vzroka za ta pojav nismo ugotovili, še posebno ne, ker je bil enako oskrbovan kot vsi drugi. Da je še mnogo neznank okoli varoze, kaže tudi to, da v istem panju ob spomladanski analizi nismo ugotovili kaj večje okužbe, kot je bila na primer v povprečju v drugih panjih. Še bolj zanimiv podatek smo našli pri drugem našem čebelarju. V jeseni 1981 je imel 1,6 % do največ 14,7 % okuženih čebel. Ena družina pa je imela 102 % okužbo. Se pravi, da naj bi imela vsaka čebela po eno voroo, nekatere pa celo dve. Spomladanska analiza pa je v tem panju pokazala le okoli 5 % okužbo. Družina je lepo prezimila in spomladi nismo našli okužbe v zalegi, pač pa v vzorcu živih čebel. Pri tem pojavu je tudi dr. Breschko zmajeval z glavo, ker si ni znal razložiti, kam je čez zimo izginilo toliko zajedavcev.

Timol sem v svojem čebelarstvu prenehal uporabljati letošnjo pomlad. Pri spomladanskem pregledu drobirja sem našel sorazmerno malo odmrlih zajedavcev. Z razmišljanjem sem prišel do sklepa, da je verjetno nastopila rezistenca. Po tolikem času uporabljanja timola je zajedavec postal odproti proti temu zdravlilu. Ravno zaradi tega sem se odločil za poizkus zdravljenja z apiakaririmom. Moram reči, da so bile moje domneve pravilne. Že pri prvem spomladanskem plinjenju je odpadlo zelo veliko zajedavcev, ta-

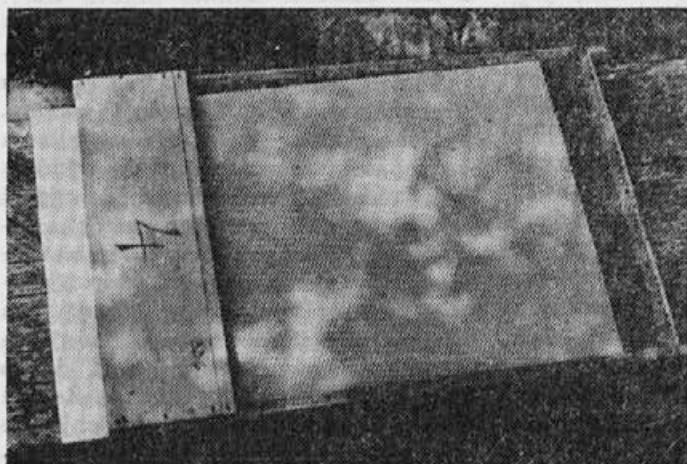

Vložek z mrežo
za lovljenje
parazitov
(Varroa j.) in
posodica iz
stripora za timol
(J. M.)

ko da sem bil resnično presenečen nad tolikim številom. To pa je bila hkrati potrditev, da je tudi to zdravilo uspešno. Uporabil sem ga še v jesenskem plinjenju in po vsej verjetnosti bom z njim zdravil tudi spomladi prihodnje leto.

Lani in tudi letos so me nekatera društva po Sloveniji povabila, naj pridem mednje, da bi jim povedal, kako po toliko letih čebelarim z varozo. Pri teh obiskih sem v razgovorih zvedel veliko koristnega, slišal pa sem tudi o mnogih napakah, ki so jih posamezniki storili pri zdravljenju svojih čebel. Tako bom o tem tudi nekaj napisal in skušal obrazložiti.

Ko govorimo o biološkem načinu zdravljenja, imamo navadno pred očmi le gradilnik za trotovsko zalego. Vendar se nekateri tudi za to metodo težko odločajo, ker rajši vidijo, da jim čebele namesto trotovskega zgradijo lepo satje s čebeljo zalego. Žal moram reči, da je tako stališče v celoti zgrešeno. Drugi spet pravijo, da je s tem preveč dela in še mnogo izgovorov je slišati. Vsem tem moram reči v odgovor le to, da se premalo zavedajo nevarnosti, ki jo prinaša varoza. Sprjazniti se pač moramo z dejstvom, da nam obolelost čebel po tej bolezni nalaga nekaj več dela, vendar ne toliko, da bi nas sililo v obup. Drugo, kar

Izvedba vložkov
z mrežo, ki jih
imam sam
v panjih in so
lahko v panju
preko celega leta
(J. M.)

moramo vedeti je, da se vsaj za zdaj ne moremo zanašati le na uporabo takih ali drugačnih medikamentov, ker tudi ti niso povsem zanesljivi, st odstotno učinkovitih pa žal ni. Biološki posegi so nujno potrebni, kar je dokazano že v dosedanji praksi doma in na tujem. Jaz nikoli na primer ne iščem gradilnikov po plodišču, na kar se nekateri izgovarjajo, ker natančno vem, da je ta v vsakem panju, in sicer drugi sat z desne strani.

Pri biološki metodi je tudi važno, da imamo v panju vedno mlado, vitalno matico, staro največ dve leti. Edino taka s svojim obilnim zaleganjem preseže razvoj zajedavca. Poleg dobre matice je treba storiti vse, da bomo imeli v panjih močne družine. Skratka, postati moramo alergični na slabiče in jih združevati z močnimi družinami. Še najboljše pa jih je uničiti, ker so pravo leglo varoze. Stanje svojega čebelarstva moramo stalno spremljati in če v pašnem obdobju narava ne da dovolj, naj to doda čebelar ali pa mora čebele prepeljati na drugi kraj, kjer so pašne razmere boljše. Sicer pa vem, da je slehernemu čebelarju znano, da se med na medu dobi in da kar v stiski damo čebelam, nam le-te vedno vrnejo z obilnimi obrestmi.

Čebele tudi nikoli ne smejo trpeti žeje. Ni res, kar nekateri trdijo, da si čebele naberejo dovolj vode na jutranji rosi. Za primer naj povem o svoji izkušnji. Ko grem s čebelami na pašo in pridem v kraj, kjer v bližini ni vode, jim je vedno natočim v korito s posebnim plovcem. Ne samo enkrat, pač pa mnogokrat se mi je zgodilo, da mi je na primer 60 panjev poleg jutranje rose porabilo celo do 8 litrov vode na dan. Poudariti je potrebno, da moramo tak napajalnik vzdrževati v čim večji čistoči, da se nam ne bi čebele okužile s katero drugo čebeljo boleznijo.

Ko sem bil lani na čebelarskem posvetovanju v Avstriji, so mi tamkajš-

nji čebelarji pripovedovali o katastrofi, ki je prizadela čebelarje v okolici Hessna in še v nekaterih drugih krajih v Zahodni Nemčiji. V sušnem letu, kakršnega v tem delu Nemčije že dolgo ne pomnijo, so nekateri čebelarji redno oskrbovali čebele z vodo in tudi s hrano, če je narava odpovedala. Tisti, ki so tako skrbeli za svoje čebele, niso imeli nobenih izgub, pri drugih pa je varoza naredila svoje. Dr. Breuschko pravi, da mora mlada žerka čebelje zalege plavati v matičnem soku. Tako oskrbovano zalego zajedavec ne napade. Če pa čebelja družina nima dovolj vode in če čuti pomanjkanje ustrezne hrane, je čebelja zalega suha in najbolj godna za hitro razmnoževanje legla varoe. V šali so mi dejali, da varoa ne zna plavati, zato ne napade zalege v obilnem soku. Naj bo tako ali drugače, res pa je, da čebelar lahko s temi in morda še z drugimi načini vpliva na biološko odpornost in kondicijo čebelje družine ter ji pomaga v njenem boju proti varozi.

Uporaba zdravilnih preparatov je posebno vprašanje. Zdaj imamo že dokaj dober izbor tako domačih kot tujih zdravil. Mislim, da naša domača nič ne zaostajajo za tujimi. »Slabša« so le toliko, ker so domača. Tudi med domačimi bi težko rekli, katero je boljše in katero slabše. Največ krivde je v tem, da jih posamezniki ne uporabljajo pravilno. To so bili tudi v glavnem vzroki, da je nekaj čebelarjev v Sloveniji skoraj izgubilo vse čebele. Pri vseh dimnih sredstvih navajajo izdelovalci, da se sme zdraviti le, če je temperatura ozračja nad 10° C. Tako skromno navodilo, ko ne vemo, kako zdravilo deluje, pa nas lahko hudo zapelje. Vsi ti preparati so gotovo najbolj uspešni takrat, kadar v panju ni zalege. To pa je ob koncu septembra in v oktobru, ko je čas za jesensko plinjenje. Spomladanskega plinjenja ne moremo opraviti prej kot v marcu, ker bi z bolj zgodnjim posegom v panj razbili zimsko gručo, kar bi imelo

porazne posledice zaradi prehude ohladitve. Vendar se nam v oktobru in tudi v marcu, ko je nekako vsaj za večino slovenskih krajev najbolj primeren čas za plinjenje, temperatura čez dan dvigne precej nad 10° C, a že po nekaj urah lahko znatno pade, ponoči včasih celo pod ledišče. To so vzroki, da se navadno ne odločamo za plinjenje v poznih popoldanskih ali celo v večernih urah, pač pa opravimo delo dopoldne. Kaj se pravzaprav dogaja pri uporabi posameznih dimnih sredstev? Večina njih vsebuje snovi, ki delujejo na živčni sistem zajedavca. Vendar moramo vedeti, da tudi čebele do tega niso imune. Poleg zajedavca pade ob plinjenju na dno panja tudi precejšnje število čebel. Če se po plinjenju temperatura ozračja ne zniža, je v redu. Čebele se iz omrtvelosti polagoma prebudijo in zlezejo nazaj na satovje. Če pa se ozračje ohladi, dno panja pa tako in tako ni posebno toplo, se čebele preveč premrazijo in odmrejo.

Moram reči, da se naši vremenarji zadnje čase le bolj poredko zmotijo. Nekoliko se odločam tudi po njihovi napovedi. Če pa se zjutraj še sam prepričam, da lahko pričakujemo lep, primerno topel dan, si pripravim vse potrebno in čakam le, da se bo temperatura ustrezno dvignila. Ko ta naraste nekoliko nad 10° C, začnem pliniti, ker vem, da bo temperatura znatno višja, preden bom končal in ne more priti do nobenega presenečenja. Ko se o tem s kom pogovarjam, me navadno vsak vpraša, kaj je s tistimi čebelami, ki so pred tem odletele iz panja. Lahko jim rečem, da prav nič. Glede na čebeljo družino je ta odstotek zajedavca, ki gre ob neki temperaturi s čebelami iz panja, tako majhen, da bi ga tudi matematično težko določili.

Pri uporabi zavrtil predlagam vsakomur tudi nekoliko več strpnosti. Ko se že odločimo za eno zdravilo, ga uporabljajmo vsaj vse leto, to je ob je-

senskem in spomladanskem plinjenju. Napraviti si moramo razpored, v katerem obdobju bomo katero od zdravil uporabljali, ker se po svoji sestavi in načinu delovanja le nekoliko razlikujejo. Torej gre za nekakšen kolobar.

To je nujno, ne glede na to, če sosed še tako hvali drugo zdravilo. Bati se je, da varoa ne bi v kratkem postala odporna proti vsem tem zavrtilom. Tako se nam lahko zgodi, da zdravljenje ne bo imelo nobenega pravega uspeha. Varoa pa ima, kot vemo, to nagnjenje, da postane hitro odporna.

Zelenega folbeka, na primer, name-noma ne uporabljam za zdravljenje varoze, čeravno vem, da dobro deluje. Imam ga lepo shranjenega za vsak primer, če bi se mi pri čebelah pojavila pršičavost (*Acariosis apis*). Verjetno bi bilo najbolje, da bi se vsaj v posameznem društvu čebelarji zmenili, ker se za celotno Slovenijo ne bomo mogli, katero zdravilo bomo uporabljali v določenem letu in na določenem prostoru. Gotovo bi bilo več uspeha pri zdravljenju, saj vemo, da se zajedavec širi s čebelami, zlasti pa s troti, iz enega čebelnjaka v drugega.

Pri uporabi dimnih sredstev moram opozoriti in odkrito priznati svoj spodrsrljaj, da ga ne bi storil še kdo drugi. Ko za zdravljenje uporabljamo api-akaridim in danikoroper, ne smemo s preveliko močjo pritiskati na meh kadičnika, saj gre dim skozi žrelo v panj lepo tudi z blagim pritiskom in dovolj ga je tako po vsebini kot tudi po gostoti. Meni se je ob močnem vpihavanju vnel zavitek kartona, na katerem je nalepljeno zdravilo. Karton je oblit s parafinom in se rad vname. Tako sem ožgal vse čebele, ki so sedele spodaj v čebelji gruči. Kadar plinimo, naj bo to v jeseni ali spomladi, pa je škoda po nepotrebnem izgubljeni čebele. Naši očanci so nekdam rekli, da so poleteli čebele naprodaj po dinar, v jeseni po petdeset, spomladi pa po sto dinarjev. Verjetno so imeli prav.

SVETOVNI SEJEM »ANUGA«

Od 15. do 20. oktobra 1983 je bil v Kölnu v Zahodni Nemčiji svetovni sejem »ANUGA«. V slovenščini pomeni »ANUGA« splošen sejem živilske industrije in izdelovalcev strojev. Sejem so organizirali v 14 halah. Predstavljeni so bili živilski izdelki iz vsega sveta, posebej je bila za nas zanimiva razstava medu in drugih izdelkov apiterapije.

Naša organizacija je razstavljala med in izdelke apiterapije v skupnem paviljonu Slovenije. Sejem je obiskalo veliko število poslovnih ljudi in drugih obiskovalcev. Povpraševanje zahodnonemških firm po naših razstavljenih izdelkih je bilo precejšnje, prav tako tudi predstavnikov drugih držav. Čeprav imamo precejšnje težave v državah, ki želijo uvažati naše izdelke apiterapije, sem prepričan, da bomo prav zaradi našega sodelovanja na tem sejmu navezali stike z novimi kupci. Seveda se dobro zavedamo, da je včasih precej dolga in trnova pot od obiska do neposredne sklenitve pogodbe. Težave, ki jih pri posameznem kupcu ni malo, odpravljamo čim bolj hitro in elastično. Povsem razumljivo je, da se moramo kot izvozniki izdelkov, ki so tako živila kot zdravila, povsem prilagoditi zahtevam tujega kupca, sicer ne prodamo ničesar. Zavedamo se naših obvez, ki jih imamo v zvezi s povečanjem izvoza, predvsem izdelkov apiterapije, ki so na tujih tržiščih precej iskani, vendar je uvoz le-teh v posamezni državi težak. Z velikimi naporimi prilagajamo našo embalažo kakor tudi navodila zahtevam tujega kupca. Naš osnovni pridelek — med bomo v bodoče vse manj ponujali tujim kupcem, ker so naša dolgoročno usmeritev in perspektiva preparati apiterapije, kjer imamo do sedaj še vedno prednost v ponudbi. To moramo tudi vnaprej obdržati, kar pa bo mogoče le, če bomo izpolnili zahteve tujega

kupca in ostali konkurenčni.

Našim čebelarjem, predvsem delavcem na domu in kmetijskim zavarovancem, naša velika aktivnost v razvojni dejavnosti in tudi v prodaji izdelkov apiterapije zagotavlja, da bomo dolgoročno lahko prevzemali vse količine čebeljih pridelkov iz organizirane proizvodnje. Še več, interes naše DO je, da vključimo še veliko število novih pridelovalcev čebeljih pridelkov in nmenja smo, da bi se moralo prav v sedanjem obdobju, ko je povsod gospodarska kriza in zato tudi vse večja brezposelnost, vse več mlajših odločiti za poklicno čebelarjenje. Vključiti želimo tudi zdomce, ki so ponavadi z nerazvitih območij, ki pa so ravno najbolj primerna za pridelovanje čebeljih pridelkov. Zato predstavlja čebelarstvo za zdomce lepo priložnost za dolgoročno sodelovanje z našo DO. Naša DO daje vsestransko strokovno in finančno pomoč čebelarjem, ki želijo z nami dolgoročno sodelovati, zato pričakujemo, da bo v bodoče vse več čebelarjev, ki bodo želeli z nami skleniti dolgoročno sodelovanje.

Sejmi, kakršni so »ANUGA« in drugi doma in v svetu, so pa priložnost za predstavitev naših izdelkov in s tem seveda tudi pridobitev novih kupcev, predvsem tujih. Zmotno bi bilo, da bi ob stabilizaciji ne sodelovali pri mednarodnih prireditvah, ker bi to pomenilo le zapiranje, ne pa iskanje novih možnosti prodaje na tujih tržiščih.

Razmišljanja, ki so drugačna, ozka, zakaj si delati stroške s prireditvijo, so prav sedaj med stabilizacijo napačna in včasih lahko tudi usodna za poslovanje delovne organizacije.

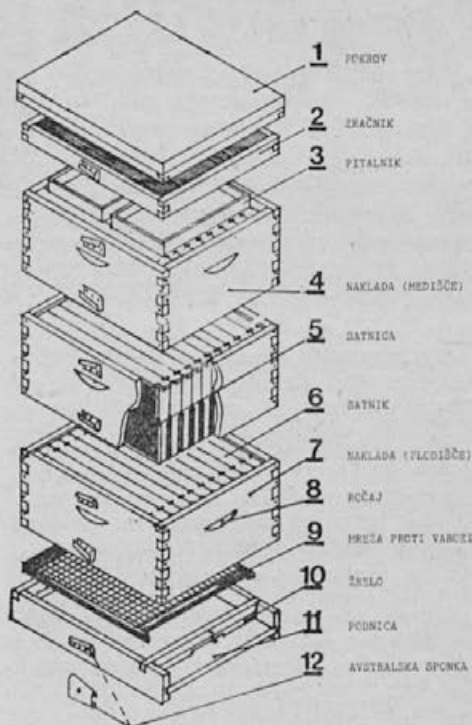
Glavni direktor hp Medex
Aleš Mižigoj, dipl. oec.

IZBOLJŠAVA LR PANJA

V boju zoper varozo se je pojavil neogiben panjski pripomoček, to je mreža proti temu nevarnemu parazitu. Namen te mreže so obravnavali že tolikokrat, da se v tem sestavku ne bi spuščali v to temo. Pri AZ panju smo problem vgraditve te mreže v panj rešili z izdelavo načrta standardnega AZ panja v februarju tega leta. Pri LR panju je bila prvotna izvedba mreže prilagojena panjem, ki so bili že izdelani pred pojavom te bolezni, tedaj ko na ta dodatni vložek še nihče pomislil ni. Pri vstavljanju te mreže je potrebno dvigniti naklado, da lahko potem na podnico položimo okvir, v katerega je mreža vpeta.

Da bi montažo mreže v nakladnem panju rešili kar najbolje, smo razvili podnico, pri kateri zadnja distančna letvica ni fiksno pritrjena, ampak jo lahko po potrebi odstranimo. S tem omogočimo, da lahko zadaj potegnemo mrežo proti varozni, ne da bi bilo potrebno kakorkoli premikati ali dvigati naklade. Zunanja slika LR panja se s tem ne spremeni, razen podnice, ki je 2 cm višja od prejšnje. Ta razlika v višini omogoča izvedbo izboljšave. Pri uporabi mreže proti varozni vložimo pod mrežo trd bel papir.

Mreža proti varozni so sprejeli kot pripomoček v borbi proti nevarnemu parazitu praktično že po vsem svetu. Pri tem so problem vgraditve v panj rešili različno. Okvir mreže je visok 1 cm, kar zadošča, da mreža služi svojemu namenu in je hkrati najnižja višina, ki omogoča uspešno funkcionalnost, mere panja pa dimenzionalno niso prizadete. Mreža proti varozni uporabljajo v kombinaciji z vsakršno obliko tretiranja okuženih družin, poleg tega pa sama spontano opravlja svojo nalogo v čebelnem panju, tako da izolira zajedalce,

ki odpadajo s čebel ob pregledih panjev in drugih vznemirjenih družin, ko panjska temperatura naraste in odpade precejšnje število parazitov.

Izboljšane LR panje imamo v redni prodaji v naši trgovini s čebelarским materialom.

DE — Kooperacija
Pospeševalna služba
Albert Muhič
Ivan Esenko

ČEBELJI PRIDELKI TAKO IN DRUGAČE

Kakor so stari narodi poznali blagodejni in zdravilni učinek medu in drugih čebeljih pridelkov, tako so bili veliko kasneje prav čebelarji tisti, ki so pripomogli k razširitvi poznavanja in uporabe teh enkratnih darov narave. Seveda je ljudska medicina prispevala dobršen del k današnjemu poznavanju čebeljih pridelkov. Zanimivo je, da je imel med pri starih narodih tolikšno ceno, da so ga pobirali kot davščino, ma-

loazijska bojevita plemena pa so na bojnih pohodih uporabljala med kot vseplošno zdravilo; posebej pa so ga cenili kot sredstvo za zdravljenje ran. Toliko iz sive davnine.

Razmah znanosti v 19. in 20. stoletju ni prezrl čebeljih pridelkov. Tako zasledimo prav med našimi rojaki pionirsko delo pri raziskavi čebeljega strupa, ki ga je opravil mariborski zdravnik dr. Terč konec prejšnjega stoletja.

**»VAŠA HRANA
NAJ BO ZDRAVILO
IN VAŠE ZDRAVILO
NAJ BO HRANA«**

- apifit' 1** – KRATEGUS: za krepitev delovanja srca in ožilja. Za uravnavanje krvnega pritiska
- apifit' 2** – TIMIJAN: za lažje izkašljevanje, omilitev hripavosti, kašlja, bronhitisa in oslovskega kašlja
- apifit' 3** – VALERIJANA: za blažitev nespečnosti, nemirnosti, razdražljivosti in drugih neprijetnih duševnih stanj
- apifit' 4** – FRANGULA: za preprečevanje in odpravljanje zaprtja
- apifit' 5** – EHINACIJA: za spodbujanje telesne in duševne aktivnosti, ugodno deluje pri menstruacijskih in klimakterijskih težavah, povečuje odpornost proti posledicam obsevalne terapije.

ODLIČNA KOMBINACIJA Z MEDOM, DRUGIMI ČEBELJIMI PRIDELKI IN DODATKOM ZDRAVILNIH ZELIŠČ.

hp medex ..
Ljubljana, Ljubljana

Sodobne raziskave čebeljih pridelkov so pokazale, kako koristno in zdravo je sistematično uživanje čebeljih pridelkov samih in v kombinaciji, kar potrjujejo številni preizkusi na različnih zdravstvenih klinikah in inštitutih.

V želji, da bi človekovo zdravje čim bolj ohranjali in da bi čimmanj zdravili, je Medex s svojimi strokovnjaki in strokovnjaki raznih raziskovalnih inštitutov spodbujal raziskave čebeljih pridelkov in kombinacij z izvlečki zdravilnih rastlin. Pravilnost razmišljanja se je pokazala v velikem odzivu na tržišču, saj so izdelki linije »APIFIT« najbolj iskani. Ne moremo mimo dejstva, da je Medex v sodelovanju z mikrobiološkim inštitutom medicinske fakultete v Ljubljani opravil temeljno delo na področju raziskav propolisa, katerega uporaba je dotlej slonela le na ljudski medicini. Izsledki učinka na različnih tkivih, kemijske sestave in protimikrobni učinek so našli svoje mesto v strokovnih publikacijah ne samo v Ju-

goslaviji ampak tudi v svetovnem merilu.

Seveda pa nadaljnje intenzivne raziskave niso omejene samo na ohranjanje zdravja. Tako so najnovejše raziskave pokazale, da je vpliv nekaterih preparatov, ki vsebujejo propolis, med, matični mleček, ter druge čebelje pridelke, izjemno ugoden za vezivno tkivo v koži. Prav vezivno tkivo pa je nosilec zdrave in mladostne kože.

Naši preparati za varstvo in nego kože so se uspešno uveljavili med porabniki tako doma kot tudi na tujem. Hp Medex je na tržišču navzoč z dvema kozmetičnima linijama ELANOSOL in APILANA. Obe liniji se še dopolnjujeta z novimi preparati, ki so plod novih izsledkov.

Zavedajmo se, da je lep in zdrav videz psihološka osnova, ki v dobršni meri spodbuja dobro počutje.

DE — Skupne službe
Razvojni oddelek
Olga Bahar, dipl. farm.

BONI ZA POGONSKO GORIVO

Organizirane čebelarje hp Medexa ponovno obveščamo, da lahko pripadajoče bone za pogonsko gorivo (bencin, plinsko olje) dvignejo v DE — Kooperacija, hp Medex, Miklošičeva 30, Ljubljana vsak ponedeljek in sredo od 8. do 13. ure.

Obračun pripadajočih bonov bomo opravili na osnovi oddanih količin medu, medu v satju in matičnega mlečka v tekočem letu, seveda ob pogoju, da so bili navedeni čebelji pridelki dobavljeni že po sklenitvi dolgoročnega proizvodnega sodelovanja z našo DO.

Za uveljavitev pravice do bonov mora čebelar predložiti:

- a) osebno izkaznico,
- b) prometno dovoljenje za prevozni čebelnjak ali osebni avto.

Prometno dovoljenje se lahko glasi tudi na ime zakonca našega organiziranega čebelarja.

Pripadajoče bone lahko v imenu našega organiziranega čebelarja dvigne njegov pooblaščenec na osnovi pisnega pooblastila organiziranega čebelarja ter ob predložitvi navedenih čebelarjevih dokumentov.

Hkrati obveščamo čebelarje, da moramo od celotne ugotovljene pripadajoče količine bonov za pogonsko gorivo obvezno odšteti bone, katere ste morda že prejeli od 1. 1. 1983 za potrebe čebelarstva na matični občini.

DE — Kooperacija

Boris Slavec

OBVESTILO

Čebelarje obveščamo, da odkupujemo vse vrste in vsako količino medu. Med lahko pripeljete v skladišče hp Medex na Linhartovo 49/a v Ljubljano vsak dan, razen ob sobotah, od 7. do 14. ure. Lahko ga pošljete v naše skladišče tudi po železnici. Prevozni stroški bremenijo našo DO.

Hkrati obveščamo čebelarje, da pospešeno odkupujemo propolis in cvetni prah, skladno z »Obvestilom«, objavljenim v Biltenu hp Medex v Slovenskem čebelarju št. 10, leto 1983. Tudi cvetni prah osmukanec odkupujemo do konca tekočega leta.

Glede na to, da hp Medex zrazpolaga še z nekaj kreditnimi sredstvi, ki so namenjena izključno za razširitev in posodabljanje čebelarstva, obveščamo organizirane čebelarje hp Medex, da smo zadnji rok za sprejem pisnih vlog prosilcev podaljšali do 15. 12. t.l. Druge pogoje smo že objavili v Biltenu hp Medex v Slovenskem čebelarju št. 5/83 in 10/83 in veljajo do preklica ali drugega sklepa DS hp Medex.

Hkrati vas tudi obveščamo, da še nadalje sklepamo pogodbe o dolgoročnem kooperacijskem sodelovanju za pridobivanje čebeljih pridelkov.

Dodatna pojasnila lahko dobite v hp Medex, DE-Kooperacija, Miklošičeva 30, Ljubljana ali po telefonu (061) 311 545 int. 44.

DE KOOPERACIJA
Boris Slavec

IZVEDBA ČEBELNJAKA ZA NAKLADNE PANJE

IVAN ESENKO

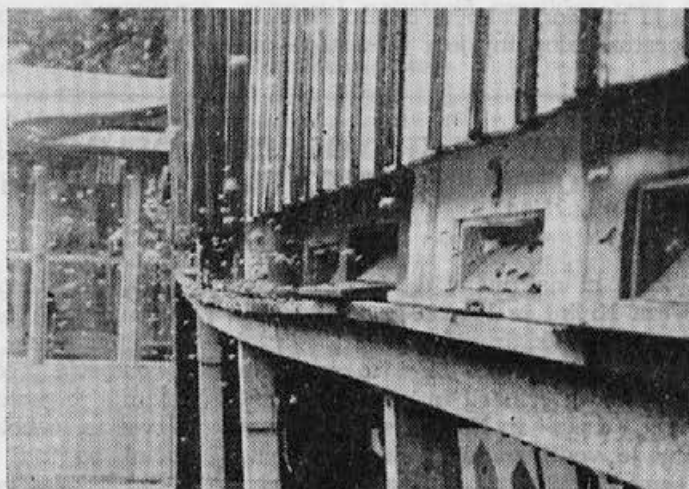
Ker čebelarim z nakladnimi in AŽ panji, se mi često hote ali nehote ponudi primerjava med tema dvema panjskima sistemoma. Tako sem ugotovil, da je nakladni panj daleč najprimernejši za vzrejo matic in tehnologijo pridobivanja matičnega mlečka, tako kot je AŽ panj, predstavniki listovnega sistema, idealen panj za prevoze, torej za intenzivno izkoriščanje medenih virov v naravi. Ena izmed pomanjkljivosti nakladnega sistema, ki čebelarje morda najbolj odvrča od njega, je ta, da so ti panji na prostem in da zavzemajo pri namestitvi veliko prostora. Verjetno bi se več čebelarjev pridelovalcev matičnega mlečka, ki često posegajo v panje, odločilo za nakladni panjski sistem, če bi se dalo odpraviti zlasti namestitev panjev pod vedrim nebom. Težko si je predstavljati nemoteno delo čebelarja (mlečkarja) v dežju, v prosto postavljenih panjih. Tudi sama terenska narava takšnega stojišča ni najbolj primerna za takšno zahtevno in natančno delo, ki traja neprekinjeno vso sezono.

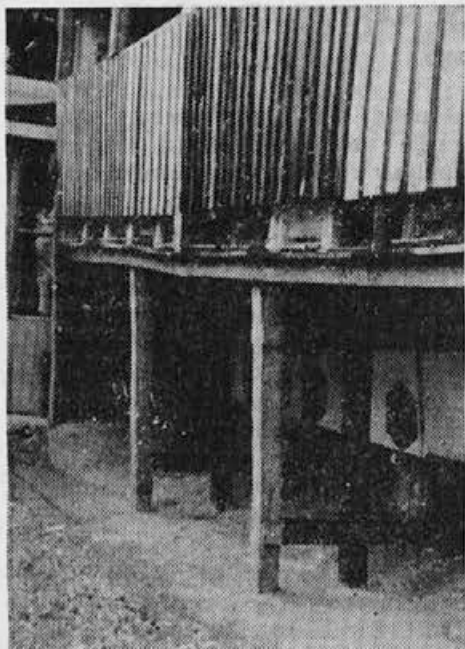
Rešitev sem našel na Češkem pri strokovnjakih, s katerimi sodelujem

že nekaj let, predvsem na področju vzreje matic. Čebelnjak Jaroslava Havlina v Zlivicah je prirejen za dve vrsti panjev, nameščenih na etažah v obliki obrnjenih stopnic. Preproste stopnice vodijo od tal do zgornje vrste panjev. Za panji je približno 60 cm prostora, namenjenega za delo čebelarja in za dostop. Panji v čebelnjaku so lahko brez klasične strehe, zato jih lahko stisnemo enega poleg drugega, da prostor čimbolj izkoristimo. Prednja stran čebelnjaka je povsem zaprta, razen izletne odprtine, skozi katero gledajo žrela panjev. Nad gornjo vrsto panjev so po vsej dolžini čebelnjaka nagibna okna, ki omogočajo kar najboljšo osvetljenost notranjosti. Zaradi izvedbe same mora biti naprej zamaknjena zgornja stran čebelnjaka naslonjena na opornike. Tako ima spodnja vrsta panjev izlet v zatišju verande, ki jo tvori zgornja vrsta panjev.

V tem čebelnjaku čebele zelo uspešno prezimijo v ostrih in dolgih zimah, ki vladajo na Češkoslovaškem. Čebelar Havlin je hkrati tudi strokovnjak za vzrejo matic in uspešno izvaja inseminacijo matic ter se intenzivno

Druga vrsta
nakladnih panjev
v čebelnjaku
je pomaknjena
naprej in panji
ležijo na legah
I. E.)

Pročelje čebelnjaka z južne Češke (I. E.)

V notranjosti čebelnjaka je dovolj prostora in svetlobe za delo s čebelami (I. E.)

ukvarja s selekcijo v čebelarstvu pod okriljem inž. Vladislava Krausa, ki ima podoben čebelnjak. Zato je zgradil v sklopu čebelnjaka tudi poseben prostor, ki bi ga lahko imenovali terenski laboratorij. Ta prostor služi za inseminacijo ter pridobivanje matičnega mlečka. Tako se čebelnjak in laboratorij dopolnjujeta v sestoji me-

šanega gozda pri Zlivicah.

Čebelnjak kot objekt je pri pridobivanju matičnega mlečka in vzreji matic nepogrešljiv. Čebelarji, ki čebelarijo z AŽ panji, imajo ta problem že rešen v dolgoletni praksi slovenskega čebelarstva, drugi bodo pa morda našli ustrezno rešitev v tem članku.

V OBČINI KRŠKO BIJEMO ODLOČEN BOJ PROTI ČEBELJIM BOLEZNI, ZLASTI PROTI VAROZI

MINKA ZUPANČIČ

Zato ni naključje, da je čebelarstva zveza Krško že leta 1980 organizirala seminar za zatiranje čebeljih bolezni, še posebej varoze. Tega so se udeležili tudi veterinarji in zastopniki podjetja »Krka« iz Novega mesta. Seminar je vodil znani strokovnjak mag. Djuro Silimanović iz Zagreba.

Naslednje leto je zveza organizirala predavanje o boleznih čebel s prikazovanjem filma, ki ga je dalo naposodo podjetje Medex iz Ljubljane. Predavanje je poslušala in si film ogledala večina čebelarjev vseh društev v občini, pa tudi čebelarji s sevniškega in brežiškega področja. Prav tako so

v letu 1982 poslušali čebelarji predavanje o čebeljih boleznih, veterinarski inšpektor za Posavje pa je seznanil čebelarje z ugotovitvijo bolezni na širšem območju v Posavju, pa tudi z zakonskimi obveznostmi v primeru bolezni.

V letu 1981 je skupščina občine Krško na predlog upravnega odbora čebelarstva sprejela odlok o obvezni prijavi in prevozu vseh čebelarstev v občini. Na podlagi prijav so pri zvezi sestavili prvo pregledno karto. Dopolnil jo je v letu 1982 Janko Božič, ki je obiskal čebelarstva prav na terenu.

Zaradi naglega širjenja čebeljih bolezni je upravni odbor zveze v povezavi in v stalnem sodelovanju z veterinarsko inšpekcijo sklenil, da čebelarški pregledniki, ki so obiskali tečaj in napravili zadevni izpit, obiščejo vsa čebelarstva v občini (tudi nečlane), jih pregledajo zaradi morebitnih bolezni in opravijo poskusno dimljenje proti varozi.

Zveza je za ta namen nabavila za vse preglednike kadilnike in preparat za dimljenje apiakaridim. Z varitantom smo dimili preventivno v preteklem letu, ko na našem terenu še niso ugotovili varoze.

Potne in prevozne stroške plača preglednikom zveza iz sredstev, ki jih dobi po planu SIS za izobraževanje in pospeševanje kmetijstva. Zdravila plačajo čebelarji sami.

Pregledniki delajo po navodilih in planu, ki so ga sestavili z veterinarsko inšpekcijo. Teren so si razdelili po KS, na voljo jim je pregledna karta čebelarstev in seznam vseh čebelarjev.

Vsa čebelarstva so njihova društva poprej obvestila in poučila o pripravi čebeljih družin za dimljenje. Ne glede na priprave pa mora vsak preglednik obiskati čebelarstvo najmanj dvakrat. Prvič, ko poskusno dimi, in drugič, ko

kontrolira morebitno najdbo zajedavca.

Delo preglednika poteka tako, da si ta pred panji ogleda družine. V sumljivih primerih terja od čebelarja, da mu ta pokaže zaležene sate. Če preglednik odkrije bolezen, mora takoj prenehati z delom, sleči obleko in sezuti obuvalo, zadevo pa takoj prijaviti veterinarskemu inšpektorju.

Proti varozi dimijo poskusno, in sicer pri 10 panjih 4 družine, pri 30 deset družin, pri petdesetih 20 itd. Če najdejo varozo, dajo natančna navodila za dimljenje in vstavljanje ter izrezovanje gradilnega satja. Če čebelar nima sam preparata za dimljenje, mu ga da preglednik proti plačilu.

Pregledniki tudi ugotavljajo, če so ukrepi na podlagi odločb, ki jih je izdala inšpekcija po odkritju bolezni, v celoti izvedeni.

Tak ukrep zveze in inšpekcije čebelarstva sprejemajo z vso resnostjo. Družine so za dimljenje v večini pripravljene, nekateri čebelarji tudi že sami dimijo. Starejši čebelarji, ki nalogi niso kos, prosijo preglednike, da jih proti plačilu obiščejo in jim pomagajo pri dimljenju.

Najbolj zavzeti pregledniki so opravili svojo nalogo z veliko odgovornostjo, nekateri pa so z delom v zamudi. Varozo so našli po vsej občini, z izjemo nekaterih zaselkov, tako da bo nujen odlok o obveznem dimljenju vseh čebelarstev.

Hitro ukrepanje je brez dvoma plod stalne povezanosti in zavzetosti veterinarske inšpekcije za Posavje z UO zveze in čebelarskimi pregledniki in seveda tudi SIS občine Krško za izobraževanje in razvoj kmetijstva. Ti na podlagi planov zagotavljajo sredstva za izobraževanje in druge potrebe čebelarstev. Če bolezni čebel ne bi jemali dovolj resno in jih v kali zatirali, bi nastala gotovo velika gospodarska škoda.

MEDICO PRIDELAJTE SAMI

IVAN KRAJNC

Stari Slovani so postregli z medico. Takrat še niso poznali vina. Vinska trta je prišla iz stare Grčije v Rim, pri nas pa so jo naprej zasadili na Fruški gori. Tja so jo baje prinesli Trajanovi vojščaki. Dacija, sedanja Romunija, je bila rimska provinca in je verjetno dobila vinsko trto takrat kot Balkan.

Naši pradedje so se mnogo bolj sladkali z medom in medenimi pripravki kakor mi. Danes uporabljamo sladkor, takrat so pa med. Delali so tudi medico. Pri nekaterih slovanskih narodih je medica še danes čislana pijača. Tudi Španci in Grki mešajo svoja vina z medom, da dobijo na ta način vina prijeten okus. Na sploh med tudi danes uporabljajo za različne namene. Tokrat naj na kratko opišem, kako se lahko izdelava medica.

V dobro očiščenem kotlu razgrejete 40 litrov vode, ki pa mora biti prava mehka deževnica ali snežnica. V njej raztopite 10 do 14 dkg medu. Na liter vode dodajte tako 250 do 300 g medu. To zmes kuhajte poldrugo uro in nato goščo posnemite, da se očisti. Ko

se počasi ohladi, nalijte tekočino v snažen sod, in sicer do vrha. Sod ne smete zabiti z vežo, ampak ga samo pokrijte z listom papirja, na list pa poveznite kozarec. Pri letni temperaturi začne tekočina v topli kleti v enem tednu vreti in vre 15 do 20 dni. Kdor hoče, da bo imela medica prijetnejši duh, lahko doda v začetku kipjenja četrto litra ribezovega, jagodovega, borovničevega ali malinovega soka. Povrelo tekočino pretočite v drug čist sod, ki ga poprej namažite z bezgovimi jagodami. Če se zgodi, da začne medica ponovno vreti, jo po tem vretju pretočite v steklenice. Pred pretakanjem lahko dodate na 40 litrov tekočine še 50 g muškarnega cvetja in 20 g ingverja. Če pa pustite zmes v sodu, ga dobro zabijte.

Medica spočetka nima posebno dobrega okusa, zato jo je potrebno pustiti, da se uleže. Sčasoma pa postane izredno okusna pijača. Za tovrstno pijačo pride v poštev med vsake vrste, le kostonjev ni uporaben.

Tako pripravljena medica odžeja in po delu gre posebno v slast.

KAKO SMO V LETU 1983 ČEBELARILI KOČEVSKI ČEBELARJI

JOŽE GRABRIJAN

Letošnjo čebelarsko letino na Kočevskem štejem med slabšo. Čebele so razmeroma dobro prezimile. Zima je bila dolga, vendar razmeroma blaga. Prvi izletni dan je bil šestega marca. Dva dni kasneje so čebelice že prinesle prvo obnožino. Naslednje dneve pa so se z njo kar dobro založile. Lepo vreme se je potegnilo v april. Zacveteli so

javor, divja češnja in tudi sadno drevo. Družine so se razvile, da jih je bilo treba nastavljanje. Začel sem 25. aprila. Medeno satje sem iz plodišč umikal v sredino medišča. Dodajal sem satnice. Že tretji dan so bile zgrajene in mati- ca jih je zalegla. Tudi medičino so prinesle.

V maju so ledeni svetniki opravili

svoje. Sledile so si ohladitve, hladne plohe. Čebelnice pa so se spomnile, da prihaja čas rojenja. Proti koncu meseca se je vreme uneslo. Tudi medu so nanesele, da smo okrog desetega junija zavrteli točila. Veliko družin se je pripravljalo na rojenje. Ukrepati je bilo treba, da bi bilo rojev čim manj. Drugo in tretjo dekada junija je bilo spet slabo vreme in čebele je bilo treba krmiti. Šele v juliju je zacvetela lipa in dala okoli osem kilogramov pridelka na panj. Precej smo si obetali od hoje. Začelo se je iskanje po Rogu, Gorskem kotarju. Že v začetku sva s tov. Grajšem obšla večji del Roga in ugotovila, da hoja ne bo medila. Gorski kotar je kazal ponekod nekoliko boljše. Tudi na Kočevskem na Stružnici (pogorje nad Banjo Loko in Faro) je bila podrast lepo pokapana. Medil je tudi javor, vendar je tu suša opravila svoje. Tako so čebele v zgodnjih jutranjih urah le malo nabirale, pozneje čez dan pa nič več.

Tako se je končala razmeroma slaba letina 1983. Večji del čebelarjev je točil le nekoliko gozdnega medu v začetku junija in toliko lipovca. Prej sem že omenil Gorski kotar; tudi tam je bilo veliko pričakovanja. Čebelnjaki na kolesih so bili številni, toda kakor so prišli, tako so tudi odšli.

Kočevski gozdarji in čebelarji so ugotovili pokapano podrast po Rogu konec avgusta in v začetku septembra, kar naj bi bilo obetajoče znamenje za medenje v prihodnjem letu.

Kakor drugi smo se tudi kočevski prevaževalci raztepli na vse strani: eni v Liko in ti so verjetno napravili najboljše, drugi pa na žepek v okolico Kamenjaka, kjer so čebelnice dobile nekaj kilogramov dobre zimske zaloge. Novost je, da so nekateri popeljali na ajdo, ki jo zadnje čase kmetje sejejo vse več. Ta je v Beli krajini kaj malo dala, malo boljše pa je bilo na Dolenjskem.

ZVEZA ČEBELARJEV HRVAŠKE BO ORGANIZIRALA DVODNEVNO POSVETOVANJE 10. IN 11. DECEMBRA 1983

Zveza čebelarjev SR Hrvatske bo organizirala 10. in 11. decembra 1983 v Domu JLA v Zagrebu dvodnevno posvetovanje čebelarjev, s pričetkom ob 10. uri.

Posvetovanje bo v začetku skupno za začetnike in izkušene čebelarje, v drugem delu posvetovanja pa bodo predavanja ločeno.

Za čebelarje začetnike bodo predavanja o naslednjih temah: anatomija in fiziologija čebele, medovito rastlinstvo, panji in čebelarški pribor, koledar čebelarjevih opravil, boleznih čebel, tehnologija čebelarjenja na med in čebelji pridelki — pomen in uporaba. Skupno bo okoli 10 ur predavanj.

Za izkušene čebelarje bodo predavanja o naslednjih temah: vzreja in selekcija matic, novosti pri zdravljenju čebel, čebelji pridelki in zdravje, čebelarška oprema in tehnologija, pomen čebele pri povečanju kmetijskih pridelkov, varstvo čebel pred zastrupitvami s kemikalijami.

Vsi udeleženci bodo dobili skripta s predavanji. Lahko boste kupili čebelarško opremo. Udeleženci bodo dobili tudi diplome.

Kotizacija za udeležbo na posvetovanju znaša 1000 din in jo mora vsak udeleženec plačati do 5. 12. 1983 na žiro račun 30102-678-6553, Pčelarski savez SR Hrvatske (tel. 041-272 383).

Čebelarstva zveza SR Hrvatske

**PRAVILA ZVEZE ČEBELARSKIH DRUŠTEV SLOVENIJE
SPREJETA DNE 26. 3. 1983**

SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

Zveza čebelarских društev Slovenije, v nadaljnjem besedilu Zveza, je društvena in strokovna organizacija, ki deluje na območju SR Slovenije in povezuje čebelarška društva.

2. člen

Zveza je pravna oseba.

3. člen

Sedež Zveze je v Ljubljani, Cankarjeva 3/II.

4. člen

Zveza ima svoj pečat. Pečat je okrogel, s premerom 3 cm in s čebelo v sredini. Ob robu je napis »Zveza čebelarских društev Slovenije«.

5. člen

Zveza se lahko vključi kot član v Zvezo čebelarских organizacij Jugoslavije (SPOJ).

6. člen

Delo Zveze je javno. Dejavnost je zasnovana na ustavnih načelih, idejnopolitičnih izhodiščih samoupravnega socializma in programski usmeritvi SZDL. Na svojo pobudo ali pobudo SZDL se dogovarja o vseh pomembnih vprašanjih, programski usmeritvi, kadrovske politiki, mednarodnem sodelovanju, založniški dejavnosti.

7. člen

Zveza uresničuje načela samoupravljanja, njeni organi so voljeni po načelih delegatskega sistema.

8. člen

Zveza obvešča o svojem delu širšo in ožjo javnost.

Ožjo javnost obvešča:

- z objavljanjem vabil in zapisnikov, z izdajanjem Slovenskega čebelarja,
- s tem, da so zapisniki vseh organov Zveze na voljo vsem članom.

Širšo javnost obvešča:

- s tem, da so seje organov Zveze javne in nanje vabijo novinarje ter druge osebe, ki izkažejo tak interes,
- prek drugih sredstev javnega obveščanja.

Za zagotovitev javnosti dela je odgovoren predsednik Zveze.

9. člen

Zveza podeljuje odlikovanja, priznanja in častne nazive v skladu s pravilnikom o podeljevanju odlikovanj, priznanj in častnih nazivov.

NAMEN IN CILJI ZVEZE

10. člen

Zveza ima naslednje namene in cilje:

- pospeševati čebelarstvo zaradi pridobivanja čebeljih pridelkov in opravevanja kmetijskih kultur,
- povezovati društva, ki pospešujejo čebelarstvo,

- sodelovati pri preprečevanju in zatiranju kužnih bolezni čebel in čebelje za-
lege ter pri varstvu pred zastrupitvami čebel,
- sodelovati z družbenopolitičnimi skupnostmi, samoupravnimi interesnimi
skupnostmi, ustanovami in organizacijami s področja kmetijstva in gozdarstva, da
se zagotovi opravevanje in varstvo rastlin in tako poveča čebelja paša,
- večati strokovnost čebelarjev,
- utrjevati čebelarstvo organizacijo in zavest članstva,
- spodbujati zanimanje občanov, zlasti mladine, za čebelarjenje,
- uveljaviti čebelarstvo na strokovnem in gospodarskem področju,
- skrbeti za uresničevanje družbene samozaščite in SLO,
- skrbeti za varovanje naravnega okolja,
- podeljevati častne nazive, odlikovanja in priznanja v skladu s pravilnikom,
- opravljati naloge v skladu s predpisi.

11. člen

Zveza uresničuje svoje cilje s tem, da:

- prireja predavanja, tečaje, posvetovanja in razstave,
- vzgaja čebelarstvo naraščaj,
- sodeluje z drugimi organizacijami pri sestavljanju programov, ki so skupne-
ga interesa,
- izdaja revijo Slovenski čebelar,
- opravlja drugo založniško dejavnost in strokovno izpopolnjevanje (izobraže-
vanje) čebelarjev,
- ima strokovno čebelarstvo knjižnico,
- sodeluje z organizacijami, ki se bavijo s preskrbo čebelarjev s čebelarstvom
potrebščinami in odkupom medu,
- daje pobude za ustanavljanje plemenilnih postaj in opazovalne službe in po
potrebi ustanavlja plemenilne postaje,
- daje pobude za urejanje prevozov čebel na paše,
- sprejema in uresničuje ukrepe za varstvo čistopasemske kranjske čebele in
pospešuje vzrejo plemenskih matic,
- zavzema se za dosledno uresničevanje in spoštovanje poslovne morale in če-
belarske etike,
- daje pobude za sklepanje samoupravnih sporazumov članov,
- skrbi za varstvo materialnih, poslovnih in drugih interesov čebelarjev,
- ustanavlja sklade za pospeševanje čebelarstva,
- uresničuje načela socialistične samoupravne demokratične, z ustavo določene
ureditve,
- vzgaja člane v duhu bratstva in enotnosti ter enakopravnosti jugoslovanskih
narodov in narodnosti,
- preprečuje razpihovanje narodnostnega, rasnega ali verskega sovraštva ali
neustrpnosti,
- uresničuje načela neodvisnosti in ozemeljske nedotakljivosti,
- razvija socialistični patriotizem in dviga varnostno kulturo s pravočasnim
seznanjanjem z vsebino, metodami in oblikami javnega in podtalnega delovanja so-
vražnih sil,
- v skladu s priporočili družbenih skupnosti, družbenopolitičnih organizacij in
samoupravnimi družbenimi dogovori o družbeni samozaščiti spremlja sprotno in
občasno, pa tudi širše ocenjuje varnostnopolitične razmere v Zvezi in čebelarstvih
organizacijah in sprejema ukrepe za uresničevanje nalog s področja družbene samo-
zaščite in SLO.

ČLANSTVO V ZVEZI

12. člen

Član Zveze postane čebelarstvo društvo, ko pristopi v Zvezo in poda pisno pri-
stopno izjavo izvršnega odbora (da pristopi k samoupravnemu sporazumu o ustano-
vitvi Zveze).

13. člen

Vstop v članstvo ugotavlja in sprejema pristopne izjave izvršni odbor Zveze.

14. člen

Pravice članov so:

- da volijo delegate v organe Zveze,
- da sodelujejo pri delu Zveze,
- da dajejo predloge in pobude.

15. člen

Dolžnosti članov so:

- voliti delegate v organe Zveze,
- sodelovati pri delu organov Zveze,
- sodelovati pri akcijah Zveze,
- spoštovati pravila, odločitve in sklepe organov Zveze,
- redno plačevati članarino in druge obveznosti, ki jih določi skupščina Zveze.

16. člen

Članarino Zveze plačujejo člani na način in v višini, ki jo določi skupščina. Članarina se določa upošteva številu čebelarjev po društvi in po številu gospodarskih panjev.

17. člen

Članstvo v Zvezi preneha:

- z izstopom,
 - s prenehanjem obstoja člana,
 - z izključitvijo na podlagi dokončnega sklepa skupščine Zveze.
- Član lahko izstopi, ko je dal pisno izjavo o izstopu.

ORGANI ZVEZE

18. člen

Organi Zveze so:

- skupščina,
- izvršni odbor,
- nadzorni odbor,
- častno razsodišče.

SKUPŠČINA

19. člen

Skupščina je najvišji organ, ki ga sestavljajo delegati društev. Društva delegirajo v skupščino Zveze po enega delegata. Občinske zveze in medobčinske zveze delegirajo po enega delegata.

20. člen

Skupščina je sklepčna, če je ob napovedanem začetku navzočih več kot polovica delegatov.

21. člen

Skupščino odpre predsednik Zveze in jo vodi, dokler skupščina ne izvoli delovnega predsedstva. Poleg tega skupščina izvoli še verifikacijsko komisijo (3 člani), zapisnikarja in dva overovatelja zapisnika, po potrebi pa tudi volilno komisijo (5 članov), kandidacijsko komisijo (5 članov) in druge delovne organe.

22. člen

Skupščina je redna ali izredna.

Redno skupščino sklicuje predsednik Zveze po sklepu izvršnega odbora enkrat letno.

Izredno skupščino skliče predsednik Zveze po sklepu izvršnega odbora ali na predlog 1/3 članov. Če predsednik Zveze skupščine ne skliče v 60 dneh po prejemu zahteve, stori to predlagatelj sam. Za izredno skupščino veljajo določbe pravil kot za redno s tem, da mora sklepati o vprašanjih, zaradi katerih je bila sklicana.

Sklicevanje redne ali izredne skupščine mora biti objavljeno z dnevnim redom najmanj 30 dni pred sklicem.

23. člen

Vabilo na skupščino je treba delegatom odposlati najmanj 30 dni pred sklicom, ki mora vsebovati predlog dnevnega reda in delegatsko gradivo.

Na skupščino je vabiti člane dosedanjih organov Zveze. Člani organov Zveze, ki niso delegati društev, nimajo pravice glasovanja.

Skupščina je javna in se je lahko udeležijo vsi zainteresirani.

24. člen

Skupščina:

- sklepa o dnevnem redu,
- sprejema in spreminja pravila Zveze in druge splošne akte,
- sklepa o poročilih organov Zveze,
- sprejema program dela in finančni načrt,
- potrjuje letni zaključni račun,
- voli predsednika Zveze,
- voli izvršni odbor,
- voli častno razsodišče,
- voli delovne organe skupščine,
- razrešuje predsednika Zveze in organe,
- sklepa o članstvu v drugih organizacijah,
- sklepa o izključitvi članov Zveze,
- sklepa o prenehanju Zveze,
- dokončno sklepa o pritožbah članov zoper sklepe izvršnega odbora in častnega razsodišča,
- sklepa o članarini,
- sklepa o pridobivanju in odsvajanju nepremičnin,
- sprejema splošne akte Zveze (pravilnik o podeljevanju odlikovanj, priznanj in častnih nazivih, pravilnik o založniški dejavnosti in izdajateljski dejavnosti),
- podeljuje odlikovanja, priznanja in častne nazive,
- sklepa o ustanavljanju skladov,
- odloča o drugih vprašanih, ki se pojavljajo iz zakonskih predpisov, odredb, pravil Zveze in splošnih aktov, sprejetih na osnovi samoupravnega sporazumevanja.

25. člen

Skupščina sprejema sklepe z večino glasov.

Z dvetretjinsko večino glasov sprejema pravila Zveze, višino članarine in sklep o prenehanju Zveze.

26. člen

Volitve predsednika, članov izvršnega odbora, članov nadzornega odbora in častnega razsodišča so načeloma tajne, lahko pa skupščina sklene, da so javne.

27. člen

Mandatna doba izvoljenih članov organov Zveze je dve leti. Nihče ne more biti več dvakrat zaporedoma izvoljen v isti organ Zveze.

Volilni postopek se deli na fazo evidentiranja možnih kandidatov, ki mora biti zaključen 60 dni pred skupščino, in izdelavo predloga kandidatne liste, ki jo opravi izvršni odbor ter volitev.

Skupščina izvoli kandidacijsko komisijo, ki po potrebi dopolni kandidatno listo in jo predloži skupščini v volilni postopek.

Na končni kandidadni listi za izvršni odbor morajo biti kandidati z območja vse Slovenije razdeljeni po regijah, in sicer:

ljubljska 3, gorenjska 2, primorska 1, obalno-kraška 1, notranjska 1, dolenska 1, zasavska 1, celjska 2, posavska 1, podravska 2, pomurska 2, koroška 1.

Za člana izvršnega odbora je izvoljen tisti kandidat, ki dobi največ glasov za posamezno mesto v izvršnem odboru.

28. člen

Predsednik Zveze usklajuje in skrbi za uresničitev programa dela in sklepov skupščine. V primeru njegove odsotnosti ga nadomešča eden od podpredsednikov.

Predsednik predstavlja Zvezo in jo zastopa pred tretjo osebo v premoženjskih in drugih pravnih poslih ter je odgovoren za zakonito delo Zveze.

IZVRŠNI ODBOR

29. člen

Izvršni odbor je kolektivni opravljeni organ skupščine, v katerem imajo vsi člani enake pravice in dolžnosti in so neposredno vključeni v uresničevanje pravil, programa dela in sklepov skupščine.

30. člen

Pravice in dolžnosti izvršnega odbora:

- vodi vse posle med dvema skupščinama,
- uresničuje program dela in sklepe skupščine,
- skrbi za uresničevanje skupnih interesov,
- koordinira delo članov Zveze,
- pripravlja materiale za skupščino,
- predlaga skupščini osnovne usmeritve politike dela Zveze, predlaga spremembe pravil, skrbi za sprejem internih aktov,
- pripravlja in predlaga letni načrt dela in finančni načrt,
- sklepa o zaključnem računu,
- voli enega ali več podpredsednikov Zveze,
- imenuje uredniški odbor, glavnega in odgovornega urednika Slovenskega čebelarja,
- imenuje komisije izvršnega odbora (za zdravstveno varstvo čebel, za tehnologijo in opremo, za čebelarski naraščaj, za vzrejo matič, za vzgojo in izobraževanje, za organizacijo in samoupravne akte, za odlikovanja, priznanja in častne nazive, za splošni ljudski odpor in družbeno samozaščito) in po potrebi še druga telesa,
- sodeluje z družbenopolitičnimi organizacijami, katerih dejavnost je povezana s čebelarstvom,
- delegira predstavnike Zveze v državne in družbene organe in druge organizacije,
- ugotavlja vstop novih članov,
- črta iz članstva zaradi neplačanih obveznosti,
- pripravlja približen račun prihodkov in odhodkov,
- vodi finančno in materialno poslovanje,
- sprejema pravilnike o delu strokovnih služb,
- uresničuje druge naloge po pooblastilu skupščine,
- po potrebi sprejme poslovnik o svojem delu.

31. člen

Izvršni odbor sestavlja 18 članov in predsednik Zveze, ki je po svoji funkciji predsednik izvršnega odbora.

Sklepe sprejema z večino glasov vseh članov izvršnega odbora

Izvršni odbor sklicuje predsednik Zveze po potrebi, vendar najmanj dvakrat letno.

Na seje vabi poleg članov tudi nadzorni odbor.

Izvršni odbor je sklepčen, če je ob sklicu navzočih več kot polovica članov.

NADZORNI ODBOR

32. člen

Nadzorni odbor sestavlja 5 članov. Sklepe sprejema z večino glasov vseh članov. Nadzorni odbor je sklepčen, če je navzočih več kot polovica članov.

Nadzorni odbor izvoli iz svoje sredine predsednika na svoji prvi seji, ki jo skliče najstarejši izvoljeni član.

33. člen

Pravice in dolžnosti:

- spremlja izvajanje zakonskih predpisov,
- skrbi za uresničevanje pravil Zveze,
- pregleduje finančno in materialno poslovanje Zveze,
- pregleda zaključni račun,

- opozori izvršni odbor na morebitne nepravilnosti pri delu organov Zveze,
- predlaga razrešnico izvršnega odbora skupščini,
- skliče izredno skupščino,
- poroča o svojem delu skupščini,
- spremlja uresničevanje delegatskih povezav in načel družbenega samoupravljanja.

ČASTNO RAZSODIŠČE

34. člen

Častno razsodišče sestavlja 5 članov. Na svoji prvi seji izvoli predsednika. Prvo sejo skliče najstarejši izvoljeni član.

Sklepčen je, če je ob sklicu navzočih več kot polovica vseh članov. Sklepe sprejme z večino glasov vseh članov.

35. člen

Častno razsodišče razpravlja in odloča o kršitvah dobrih čebelarških običajev, ki jih zagrešijo člani Zveze. Za kršitve dobrih čebelarških običajev se šteje zlasti tako ravnanje članov, ki škoduje ugledu čebelarške organizacije, povzroča materialno škodo in ovira uresničitev nalog programa dela, krši pravila in druge splošne akte Zveze.

36. člen

Za kršitev dobrih čebelarških običajev izreče s sklepom častnega razsodišča javen opomin, ki ga preberejo na skupščini in objavijo v Slovenskem čebelarju. V lažjih primerih izreče samo ustni ali pisni opomin, ki ga ne objavijo.

Član lahko vloži pritožbo skupščini. Sklep skupščine je dokončen.

Za hujše kršitve častno razsodišče člana lahko tudi izključi iz Zveze. Član ima pravico pritožbe na skupščino, ki dokončno odloči o zadevi.

FINANČNO MATERIALNO POSLOVANJE

37. člen

Zveza vodi o premoženju in finančnem poslovanju knjige v skladu z veljavnimi predpisi.

Pravico do vpogleda v dokumentacijo ima vsak član Zveze.

38. člen

Sredstva Zveze so:

- nepremičnine,
- premičnine,
- članarina,
- dotacije in subvencije,
- drugi dohodki.

S sredstvi Zveze upravlja izvršni odbor. Odredbodajalec za finančni načrt je predsednik Zveze.

Nad uporabo družbenih sredstev, ki jih prejme Zveza za opravljanje določenih nalog, vodi nadzor Služba družbenega knjigovodstva.

39. člen

Delo Zveze temelji na osnovi samofinanciranja:

- članarina,
- lastna dejavnost,
- druga sredstva.

STROKOVNA SLUŽBA

40. člen

Za opravljanje strokovnih, finančnih, tehničnih in drugih del, ima Zveza svojo strokovno službo.

Strokovna služba posluje v skladu s samoupravnimi splošnimi akti, ki jih sprejme izvršni odbor.

Delavcem pripadajo vse pravice, ki gredo iz dela in po delu v skladu z zakonom o združenem delu, sredstva za osebni dohodek in za skupno porabo v skladu z

načelom delitve po delu in z družbeno določenimi osnovami, ki veljajo pri delitvi in so sprejeti s samoupravnimi sporazumi in so v skladu z veljavnimi predpisi s tega področja.

ODLIKOVANJA

41. člen

Za zasluge za napredek čebelarstva podeljuje izvršni odbor odlikovanja I. stopnje Antona Janša posameznikom, organizacijam in združenjem. Pravilnik o podeljevanju odlikovanj Antona Janše, priznanj in častnih nazivov, ki ga sprejme skupščina, določa merila in druga vprašanja v zvezi s podeljevanjem.

42. člen

Zveza preneha:

- s sklepom skupščine z 2/3 večino,
- ko je članov manj kot dva,
- z odločbo pristojnega upravnega organa za notranje zadeve o prepovedi dela.

43. člen

Ce preneha Zveza iz ralogov prve alinee 42. člena, preide premoženje Zveze nasledniku, ki je določen s sklepom o prenehanju Zveze.

Ce preneha Zveza iz razlogov druge alinee 42. člena, preide premoženje Zveze članu, ki ostane.

Ce preneha Zveza iz razlogov tretje alinee 42. člena preide premoženje Zveze republikli SR Sloveniji.

44. člen

Z dnevom uveljavitve teh pravil prenehajo veljati pravila Zveze, ki so bila sprejeta na skupščini Zveze dne 25. aprila 1976.

45. člen

Pravila so bila sprejeta na skupščini Zveze dne 26. marca 1983 in začno veljati takoj, smejo pa se uporabljati, ko pristojni upravni organ za notranje zadeve ugotovi, da so pravila v skladu z določili zakona o društvih.

Predsednik:
Andrej Petelin

POROČILO S SEDME SEJE IZVRŠNEGA ODBORA ZČDS

Seja je bila v prostorih ZČDS v soboto, 15. 10. 1983, potem ko so odobrili dnevni red. Skupno z zapisnikom so bili potrjeni tudi sklepi, ki so bili vsi uresničeni, razen sklepa o pripravi predloga za razširitev Seleksijsko vzrejnega centra ZČDS, ki še ni pripravljen. V razpravi o pisnem poročilu o poteku 8. posvetovanja in razstave čebelarke opreme v Ljubljani je sodelovalo več članov IO. Ugotovili so, da je prireditev v glavnem uspela, vendar so predlagali tudi nekatere spremembe za naslednje posvetovanje. Pri pripravi posvetovanja in razstave, predvsem pa pri izvedbi, bodo morale sodelovati čebelarke organizacije tako s predavatelji kakor tudi z ekspanati. Predavatelji naj bi z uvodniki izzvali diskusijo, tako da bi bila večina časa namenjena prav izmenjavi izkušenj med čebelarji. Dnevni red posvetovanja naj bo natanko določen in objavljen, tako da na posvetovanju ne bo sprememb, referate pa naj pregleda komisija in iz-

loči vse, ki po kvaliteti ne sodijo na posvetovanje. Pregledali so tudi sklepe posvetovanja; ker se o nekaterih niso pogovorili do konca, so jih nekoliko dopolnili. S področja selekcije čebel in vzreje matic so sprejeli naslednje sklepe:

— V okviru SPOJ naj se osnuje razširjena komisija, v kateri naj bodo zastopane vse republiške Zveze. V njej naj sodelujejo znanstveniki in praktiki s področja selekcije in vzreje. Določili naj bi vzrejna območja, koordinirali medsebojno delo centrov za vzrejo in pripravili enotne kriterije za ocenjevanje čebel za vso državo.

— Komisija za vzrejo matic pri ZČDS naj v glasilu seznanja čebelarje o vzrejnih in seleksijskih ciljih in spodbuja čebelarje za delo na tem področju. Seznanja naj jih tudi z dosežki s tega področja v tujini.

— V novo strokovno institucijo, ki se bo ukvarjala z znanstveno raziskoval-

nim delom na področju čebelarstva, je treba vključiti primerne strokovnjake, ki bodo sposobni izpolniti zahtevne naloge.

Sklepi s področja tehnologije, čebelje paše in izobraževanja:

— Čebelarsko opremo moramo še nadalje izboljševati in izpopolnjevati ter pri tem upoštevati razvoj v svetu na tem področju.

— Čebelarji morajo biti aktivni pri izboljševanju čebelje paše in pritegniti k sodelovanju vse, ki na pašo vplivajo.

— ZČDS mora nadaljevati vse oblike izobraževanja čebelarjev. Izboljšati je potrebno organizacijo izobraževanja od začetnikov do pridelovalcev čebeljih pridelkov.

Sklepi s področja bolezni čebel:

— Prizadevati si moramo za več sodelovanja med čebelarji in veterinarsko službo zaradi učinkovitejšega zatiranja čebeljih bolezni.

— Skrbeti moramo, da se zagotovijo devizna sredstva za nakup zdravil za tiste bolezni, za katere ne izdelujemo zdravil pri nas.

— Navodila za uporabo zdravil za čebele morajo biti natančna in morajo upoštevati listovni in nakladni tip panja. Posebej mora biti navedeno tudi negativno delovanje posameznih zdravil.

— V sodelovanju z veterinarsko inšpekcijo SR Slovenije je potrebno organizirati seminar o epizootiološkem minimumu in zastrupitvah čebel.

— Tudi v prihodnje je treba izobraževati čebelarske preglednike (pooblašene čebelarje).

Organizacijski odbor naj do prihodnje seje IO pripravi program za 9. posvetovanje o sodobnem čebelarstvu, tako da bi ostalo dovolj časa za priprave. Razpravljali so tudi o dopolnjenih pravilih ZČDS in sprejeli sklep, da je treba dati popravljena pravila v registracijo. Pogovorili so se tudi o proslavi 200-letnice smrti P. P. Glavarja na Veseli gori. Sprejeli so sklep, da bo ZČDS financirala obeležje in tiskanje spominske publikacije. Organizator proslave mora čim prej pripraviti osnutek in približen ra-

čun za postavitev obeležja in za spominsko publikacijo. O obeh predračunih bo IO razpravljajal in sklepal na eni od naslednjih sej. Prihodnje leto bo tudi 250-letnica rojstva Antona Janše, vendar ne bomo organizirali posebne proslave, ampak bo del 9. posvetovanja posvečen obletnicam A. Janše, P. P. Glavarja in drugih zaslužnih čebelarjev. Obletnice naših zaslužnih čebelarjev naj imajo prednost tudi v naši reviji, so se dogovorili na seji.

Predsednik Andrej Petelin je poročal tudi o delu SPOJ. Predvsem je opisal delo naše delegacije na kongresu Apimondije v Budimpešti in zaplete okoli kandidature Poslovne zajednice za pčelarstvo za organizacijo kongresa Apimondije leta 1987 v Jugoslaviji. IO je sprejel sklep, da bo predlagal SPOJ, naj skliče poseben sestanek vseh zainteresiranih zaradi dogovora o možnostih za uradno kandidaturo Jugoslavije za organizacijo kongresa Apimondije leta 1987. Prav tako so menili, naj se uradna delegacija za kongrese zmanjša s šest na dva delegata. Tudi v Apimondiji naj bi jugoslovansko čebelarstvo zastopal le en član. V zvezi z izdajanjem potrdil za potovanje v tujino nas je zvezni devizni inšpektorat obvestil, da v bodoče ne smemo več izdajati potrdil za oprostitvev pologa za potovanja na čebelarske prireditve v tujini, ki niso službena.

V sedmi točki dnevnega reda so obravnavali organizacijo regionalnih posvetov. Poleg predsednika ZČDS bi se posveta udeležili vsi predsedniki čebelarskih organizacij regije. Posveti naj bi bili pripravani in osnova za izvedbo občnih zborov društev. Predvidoma bodo posveti v devetih regijskih središčih v novembru tega leta. Posvetovanja bo sklicala ZČDS, določena pa je tudi problematika, ki jo bodo obravnavali.

Nato so sprejeli sklep, da bo naročnina na revijo Slovenski čebelar v letu 1984 znašala 700 din za Jugoslavijo in 1200 din za inozemstvo. Sprejeli so tudi nekaj sklepov, pomembnih za tekoče poslovanje Zveze.

Urednik

OBISK FRANCOSKIH ČEBELARJEV NA BLEDU IN OKOLICI

MARJAN ZALOKAR

V Slovenskem čebelarju št. 7-8/83 je bil objavljen članek o obisku francoskih čebelarjev v Sloveniji.

Dne 14. 5. 1983 pa so francoski če-

belarji obiskali tudi Bled in okolico.

Na Bledu smo goste pričakali: predsednik čebelarske družine Bled Jordan Blažević, brat našega rojaka

Franc Perčič in jaz, ki sem ta program pripravljaj.

Moram že v uvodu povedati, da sem dobil veliko sodelavcev pri pripravi enodnevnega programa za naše čebelarke goste iz Francije. Naj si bo pri Turističnem društvu Bled, pri čebelarški družini Žirovnica in Podnart ter posebno še pri društvu v Radovljici.

Najprej je tajnik Turističnega društva Bled Franc Šmit priredil sprejem za desetčlansko francosko delegacijo na blejskem gradu. Z gradu so si ogledali panoramo Bleda v zelo lepem vremenu, nato pa grajski muzej. Tajnik TD Bled je pripravil v grajskem lokalu zakusko s pravimi gorenjskimi jedmi. Po vsem tem smo se že kar dobro medsebojno spoznali s pomočjo tolmača Aleksandra Perčiča in njegovega brata Franceta. Čes nas je začel priganjati in smo morali prekiniti to prijetno kramljanje ter se prilagoditi okrnjenemu programu.

Odpeljali smo se k znancu čebelarju Marjanu Debelaku, ki je znan po zakladah pri AŽ panjih. Po kratkem predavanju in prikazu njegovega načina čebelarjenja, ki je goste zelo zanimal, je gostitelj priredil tudi manjšo zakusko po domači navadi za goste in spremljevalce. Tudi pri čebelarju

Debelaku smo imeli čas le kratko odmerjen in smo se od prijetne Debelakove domačije kmalu poslovili.

Posebno presenečenje so pripravili našim gostom iz Francije člani upravnega odbora društva Radovljica, ki so priredili kosilo z gobovo omako na terasi gostišča »Oddih« v Ribnem pri Bledu. Začudenost gostov nad našo gorenjsko gostoljubnostjo se je kar stopnjevala, saj Gorenjci niso preveč znani po njej.

Poznanstvo med francoskimi in gorenjskimi čebelarji je postajalo vedno boljše, ko smo po programu prispeli v Vrbo in so nas pričakali čebelarji čebelarke družine Žirovnica pred Prešernovo rojstno hišo. Po pozdravnem govoru predsednika te družine tov. Špendova in potem, ko jim je dekle v narodni noši poklonilo šopek gorenjskih nageljnov, smo obiskali Prešernovo rojstno hišo.

Moram pripomniti, da so se gostje zelo čudili besedam profesorice francoščine, ko je v tako kratkem času opisala ta mali gorenjski svet, ki je dal tako velike može v naši zgodovini, kot so Prešeren, Cop, Finžgar, Jalen in velikega čebelarja Evrope Antona Janša.

V Prešernovi hiši so gostom postregli z gorenjsko zaseko, kuhanim

Sprejem gostov
v Prešernovi hiši

Francoski
čebelarji so bili
navdušeni nad
lepoto Bleda
in gradu

pršutom, hrenom in medicu.

Iz Vrbe smo z gostije odšli na Breznico, kjer je rojstni kraj Antona Janše, in si ogledali njegov čebelnjak. Žirovniški čebelarji so pokazali alejo spomenikov petih velikih mož pred osnovno šolo v Žirovnici. Tako pester program, ki ga je pripravila družina v Žirovnici, je trajal le dve uri.

Na poti v Radovljico smo se ustavili tudi v Begunjah, kjer smo jim pokazali grobove talcev in muzej iz časa NOV, pri čemer so se v kratkem gostje iz Francije seznanili tudi z našo novejšo zgodovino.

V Radovljici so radovljiški čebelarji pripravili ogled čebelarskega muzeja, ki so ga naši gosti ocenili za edinstvenega v Evropi. Povedali so nam, da je francosko glasilo čebelarjev že nekajkrat pisalo o tem muzeju. Seveda so si vsi nakupili tudi panjske končnice. Iz muzeja so goste iz Francije radovljiški čebelarji prijetno pogostili še v gostilni Lectar, ki slovi po dobri postrežbi. Čeravno je bilo že pozno popoldne, program še vedno ni bil izčrpan, ker so se izkazali še čebelarji čebelarske družine Podnart in smo se ustavili pri čebelarju Šolarju, saj ima s svojimi kolegi največje izkušnje v boju proti varozi, kar je naše goste posebno zanimalo. V Pod-

nartu so tudi priskrbeli dobro prevajalko, ki je zelo skrbno prevajala vse naše razgovore.

Čebelarji te družine so nas odpeljali v vas Poljšica k čebelnjaku pokojnega brata zdomca Aleksandra Perčiča, Janka Perčiča, kjer je trajalo zaključno srečanje francoskih in gorenjskih čebelarjev še pozno v noč.

V potrditev, da so se čebelarji iz Del'Isere prijetno počutili, bi k zaključku dodal dobesedni prevod pisne zahvale predsednika Čebelarskega združenja J'Isere »Abcille Danphin-sise« gospoda Jeana Lavandata:

»Imam prijetno dolžnost, da vam kot predsedniku Čebelarskega združenja iz Iseèra izpričam zahvalo za skrb, ki ste jo prevzeli pri organiziranju našega študijskega potovanja, pri čebelarskih obiskih kakor tudi pri naših turističnih ogledih.

Vsi člani skupine so se vrnil v Francijo očarani. Pridružujejo se mi v iskreni zahvali. Poleg vizualnih spominov vsakdo nosi v sebi vesel spomin na te prijetne in naporene dni, ko je bila vaša želja, da bi mi kar največ iztržili iz našega kratkega izleta na Bledu, popolnoma zadovoljena.

Najlepša hvala v imenu vseh in prejmite izraze mojega iskrenega spoštovanja.«

FRANC KLADNIK

Dne 24. 8. 1983 smo se na kamniških Zalah z žalostjo v srcu poslovili od najstarejšega čebelarja v naši družini Homec.

Franc Kladnik se je rodil pred 85 leti v kmečki družini v Radomljah. Ze v mladosti je pričel čebelariti, čeprav je moral trdo delati za vsakdanji kruh. Ko se je osamosvojil, se je zaposlil v tovarni »Remec«, zdaj Stol, kjer je dočkal tudi upokojitev.

Tudi v najtežjih časih naših narodov je vedel, kje je njegovo mesto, saj je takoj pričel sodelovati v NOB.

Kljub težkim časom ni prenehal čebelariti. Na svojem domu si je postavil vzoren čebelnjak in čebelaril vse do svoje bolezni. Med tem časom je tudi vnuka uvajal v skrivnosti čebeljega sveta. S tem si je zagotovil, da bodo čebeliče tudi po njegovi smrti pod skrbno roko obletavale njegov dom.

Po vojni je bil med organizatorji ustanovitve čebelarke družine Homec. Dokler mu je zdravje dopuščalo, je bil aktiven član odbora naše družine. Znanje, ki ga je pridobil ob raznih strokovnih predavanjih, pa je vedno prenašal na druge člane. Za svoje dolgoletno in požrtvovalno delo v čebelarstvu mu je čebelarstvo Kamnik-Domžale podelilo priznanje za posebne zasluge, poleg tega pa je bil odlikovan z redom Antona Janše III. stopnje.

Bil je dober prijatelj, skrben mož in oče in kot takega ga bomo ohranili v trajnem spominu.

Čebelarica družina Homec

ANTON SKUMAVEC

V 82. letu starosti nas je za vedno zapustil Anton Skumavec, ki smo ga pospremili 11. 10. 1983 na njegovo zadnjo pot na blejsko pokopališče.

Bil je najbolj aktiven član naše čebelarke družine na Bledu. Tajnik družine je bil celih 20 let in na njegovem domu smo

imeli vse sestanke njenih odborov. Zelo je skrbel za članstvo. Pogosto je zalagal svoj denar za poštnino pri obveščanju članstva. Dogajalo se je tudi, da je založil čebelarstvu članu denar za članarino ali naročnino, samo da je ostal še dalje naročnik Slovenskega čebelarja!

Dolga leta je bil član upravnega odbora čebelarkega društva Radovljica. Vestno je pomagal v satnišnici društva in zbiral eksponate za čebelariki muzeji v Radovljici. Zelo radi smo ga poslušali, ko nam je govoril o čebelah. Še bolj je bila navdušena šolska mladina pri predavanjih ob njegovem vzornem čebelnjaku.

Za tako aktivno delo v družini in društvu je med prvimi prejel priznanje: red Antona Janše II. stopnje.

Okupatorja je pričakal doma in ta ga je izselil ze leta 1941 v Srbijo z drugimi zavednimi Slovenci.

Po osvoboditvi se je vrnil v domači kraj in se zaposlil kot delovodja v lesnem obratu Rečica na Bledu, kjer je tudi veliko pripomogel za napredek te stroke.

Posebno pa se je izkazal v svojem kraju kot aktiven gasilec, ki je izmenično opravljal dolžnosti predsednika, tajnika in blagajnika. Bil je tudi uspešen sadjar in je dal iz te stroke sovaščanom marsikak koristen nasvet.

Udeležba številnih občanov je potrdila, kako je bil naš Anton Skumavec priljubljen.

Ostal nam bo v trajnem spominu in naj mu bo lahka slovenska zemlja.

Čebelarji ČD Bled

FELIKS GRUŠOVNIK

Pretresla nas je vest, da je v 46. letu smrt nenadoma pretrgala nit življenja našemu članu, ljubitelju narave Feliksu Grušovniku.

Dne 24. 8. 1983 smo ga pospremili na njegovi zadnji poti k večnemu počitku.

Feliks Grušovnik se je rodil 7. 6. 1938 v številni družini na hribovski kmetiji na Boču na Kozjaku. V rani mladosti je prebolel hudo pljučnico, ki mu je pustila trajne posledice, invalidnost. Bolezen pa ni mirovala; počasi je razjedala njegovo šibko zdravje in ga tudi ugonobila.

Za uteho si je Feliks pred 7 leti kupil čebele, postavil čebelnjak in začel čebelariti. Prav iz srca je vzljudil te male krilate brenčelice, jih zdravil, negoval in množil. Zraven njih pa se je tudi sam učil. Kadarkoli si ga iskal, ki ga našel

pri čebelah. Rad je pomagal tudi mlajšim. Slovenskega čebelarja je prebral do zadnje vrstice. Zapustil je 12 družin, za katere bo skrbel njegov brat Marko. Ohranimo ga v spominu!

CD Selnica ob Dravi

OGLASI

PRODAM točilo na pet satov za LR in AŽ mero satnikov, topilnik za vosek na trda goriva ali električno. Do trideset satov lahko topimo hkrati; čas topljenja je pol ure. Prodajam tudi električni topilec za med in osmukalnik s tulci za izlet trotov ali samo smukalne mrežice za smukanje cvetnega prahu. Ato Primožič, Prebold 39.

PRODAM čebelnjak in sedemnajst dobro ohranjenih naseljenih AŽ panjev ter komplet priporočen za čebelarjenje. Vinko Salamon, Pod Goro 5, 68270 Krško.

IZDELUJEM kvalitetne satnice vseh dimenzij iz vašega voska, ki ga tudi razkužim. Izdelovati pričnem od 1. decembra 1983 dalje. Rudi Orešnik, Čečovje 70, 62390 Ravne na Koroškem.

UGODNO PRODAM čebelnjak za 24 AŽ panjev. Savo Ivankovič, Šmartno 83, Šmartno pod Šmarno goro, tel. (061) 59 609.

PRODAM japonski mikroskop, okular 75/150/300/600. Franc Farazin, Razvanje, Ob jezgonu 16, 62311 Hoče.

PRODAM poltovorni avto 620 BL, preurejen za prevoz 48 AŽ panjev. Registriran je do maja 1984. Vse informacije dobite po telefonu (066) 23 223 v večernih urah.

IZDELUJEM idejne projekte (kompletne načrte) za vse vrste zidanih in lesenih čebelnjakov. Takoj lahko dobite tipske načrte za lesene čebelnjake za 12, 36 in 42 AŽ panjev ter za zidan čebelnjak za 18 AŽ panjev. Alojz Petrič, gradbeni tehnik in čebelar, Ražica 6, 61353 Borovnica.

OBVEŠČAM čebelarje, da naročil za sadike rudbekije zaradi bolezni ne morem izpolniti. Anton Mihalič, Murska Sobota.

DALMET SPLIT obvešča čebelarje, da do nadaljnjega ne odkupuje voščenega drobirja, ker ima zelo velike zaloge. Dalmatinska pčelarska zadruga Split.

VABILO NA REDNO LETNO KONFERENCO ČD BARJE

Vse čebelarje, člane ČD Barje, vabimo na redno letno konferenco (občni zbor), ki bo 11. 12. 1983 v domu društva upokojujencev »Krim-Rudnik«, Pot k ribniku 2, v Ljubljani. Pričetek bo točno ob 9. uri. Pisnih vabil ne bomo pošiljali. Dnevni red bo kot navadno. Pobirali bomo tudi članarino za leto 1984. Vabljeni tudi vsi prijatelji čebel.

Predsednik Nande Javornik

OBVESTILO O VIŠINI ČLANARINE ZA LETO 1984

Obveščamo vse čebelarске organizacije, da je članarina ZČDS za leto 1984 450 din in 2 din na ekonomski panj. S članarino je plačan tudi Slovenski čebelar.

Prosimo vse organizacije, da čimprej poberejo članarino za leto 1984 in nam pravilno izpolnjene sezname pošljejo do 1. 2. 1984. Vsi člani in naročniki, ki v letu 1984 ne želijo prejemati revije Slovenski čebelar, naj se pisno odjavijo, najkasneje do 15. 12. 1983. V nasprotnem primeru jim bomo še nadalje pošiljali revijo in terjali naročnino.

Pri vsaki spremembi naslova, odjavi ali plačilu članarine za posameznika, naj bo navedeno, ali je *naročnik ali član društva in katerega*. Naročnina za Slovenskega čebelarja za leto 1984 znaša 700 din, za zamejstvo pa 1200 din.

ZČDS

VABILO

Redna letna konferenca čebelarскеga društva Ljubljana Moste-Polje bo v nedeljo, dne 4. decembra 1983 v osnovni šoli Edvarda Kardelja v Polju ob 9. uri z običajnim dnevnim redom.

Vabim in prosim vse čebelarje, ki prezimujejo svoje čebele na teritoriju naše občine (razen območja KS Dolsko in KS Klopce), da se včlanijo v naše društvo in pridejo na letno konferenco. Pisnih vabil ne bomo pošiljali.

Predsednik ČD Ljubljana Moste-Polje
Maks Avšič

OBČNI ZBOR TOLMINSKIH ČEBELARJEV

Vabimo vse čebelarje občine Tolmin na redni občni zbor čebelarскеga društva Tolmin, ki bo v Kobaridu dne 11. decembra 1983 ob 9.00 v hotelu Matajur z običajnim dnevnim redom in strokovnim predavanjem o čebeljih boleznih.

ČD Tolmin

List izhaja vsakega 1. v mesecu
Izdaja ga Zveza čebelarских društev za Slovenijo v Ljubljani, Cankarjeva c. 3/II. Telefon: 210 992.
Izdajateljski svet: Andrej Petelin, predsednik; člani: inž. Alojz Podjavoršek, Janez Mihelič, inž. Jože Babnik, Lojze Kastelic, Boris Slavec, Marjana Hönigsfeld, dr. Jože Korošec.
Uredniški odbor: Janez Mihelič, inž. Jože Babnik, Lojze Kastelic, Martin Mencej, Franc Javornik, Franček Sivic, Boris Slavec.
Odgovorni urednik: inž. Jože Babnik.
Glavni urednik: Janez Mihelič prof.
Lektor: Danica Bizjak prof.
Glavni in odgovorni urednik Biltena — Hp Medex — Boris Slavec.
Letna naročnina za nečlane 500.—, za tujino 600.—, za člane čebelarских organizacij drugih republik 500.— dinarjev. Cena za posamezno številko je 50.— dinarjev, za tujino 50.— dinarjev
Odpovedi med letom ne upoštevamo. Reklamni oglasi: cela stran — 8000 din, pol strani 5000 din, četrt strani — 3000 din. Splošni oglasi: beseda 10 dinarjev. Člani imajo pravico do enega brezplačnega oglasa v tekočem letu, do 20 besed. Za vsako naslednjo besedo doplačajo po veljavni tarifi 10 dinarjev. Članarina znaša 350.— din in 2 din od panja, s članarino je plačan tudi Slovenski čebelar.
Št. žiro računa pri SDK v Ljubljani, Miklošičeva c.: 50101-678-48636.
Devizni račun št. 50100-620-107-010-30960-943.
Revijo sofinancira RSS.
Po mnenju republiškega sekretariata za prosveto in kulturo št. 421-1/74 je glasilo oproščeno temeljnega davka od prometa proizvodov.
Tiskala tiskarna Tone Tomšič, Ljubljana v 8.900 izvodih.
Rokopisov ne vračamo.